

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
0.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Zakaj je delavska stranka na Angleškem nazadovala

Iz svetovnega časopisa je zazvenelo neko neprikrito veselje nad nazadovanjem delavske stranke pri zadnjih letnih občinskih volitvah na Angleškem. Delavska stranka je izgubila vsega 65 odborniških mest, liberalna stranka 8, konservativna si je osvojila 69 novih. Delavska stranka je izgubila vladajočo večino v peterih večjih mestih.

Mi nikdar nismo prikrivali svojih zmernih simpatij za angleško delavsko stranko, akoravno bi si v danem slučaju njenega celotnega programa ne osvojili. Pri tem smo samo sledili navodilom, ki jih je l. 1925 izdal westminstrski kardinal, ko je ugotovil, da se angleški katoliki ne vežejo na nobeno politično stranko, pač pa ne morejo zatajiti resnice, da so na socialnem polju delavska stranka še najbolj približuje načelom krščanstva. Zato ne moremo registrirati volilnega poraza laburistične ali delavske stranke, ne da bi se vprašali, kaj je povzročilo to ljudsko nezaupnico, ki prihaja iz izrazito industrijskih krajev kot so Leeds, Hull in Blackburn.

Nekateri trdijo, da so se volilci naveličali delavske vlade, ki ni mogla uresničiti vseh obljub, ki jih je dala, in vseh nad, katere so stavili nanjo njeni oboževalci. Na tem je veliko resnice. V demokratični Angliji je narod siguren in neodvisen nadziratelj političnega življenja. Ker ni vključen na okamenelo politično programe, marveč si pod demokracijo predstavlja nekaj vedno živečega, lahko izreče nezaupnico osebam, ki ne odgovarjajo njegovim potrebam in stranki, ki ga je razočarala. Drugi smatrajo, da se je v teku zadnjih 18 mesecev delavska stranka obrabila in da danes ne »vleče« več. Tako govorijo samo oni, ki nimajo niti najmanjšega pojma o miselnosti angleškega naroda. Na Angleškem so živele vlade po 8 let in še čez in se niso obrabile. Angleži od svoje vlade ne zahtevajo ničesar nemogočega, on hoče biti vladan, da ima mir, da si lahko išče svojega zaslužka in si ustvari domačo udobnost, katere je za njegov družinski ideal potrebna. Drugo mu je vseeno. Zato neha biti za njega privlačna ona stranka ali ona vlada, ki mu desorganizira njegovo delo in njegovo domaćnost. Tega pa od delavske stranke danes vsaj se nihče ne more trdit.

Mac Donaldova vlada sicer nima pravice do slavlolikov. Na polju brezposelnosti je popolnoma odpovedala, kot mora v sedanjem stanju svetovnega gospodarstva vsaka vlada. Davkov ni zmanjšala, nasprotno je davčne dajatve zvišala, toda nikdo ne bo trdil, da je sedanja vlada slabše branila interese imperija kot katerakoli druga njena predhodnica.

Pač pa je resnično, da se je angleški volivec ustrašil socialističnega gospodarstva po občinah, kjer so socialisti imeli večino. Davčna bremena so bila tam veliko večja kot drugod, ker je delavska stranka hotela vpeljati povsod občinsko zadruštvo, ali z drugimi besedami neke vrste socializacijo v malem obsegu. Ponekod so občine prevzele v svojo režijo pekarnice, mlekarne, klavnice. To zahteva novih davkov, katere plačajo vedno le industrijski krogi, ker je vsled nezaposlenosti velik del naroda za davke sploh nedostopen.

Po našem prepričanju je vzrok za sedanji poraz iskati čisto neke drugod. Za delavsko stranko so v veliki večini pri vseh volitvah, bodisi občinskih ali državnozbornih, glasovali katoliki. Največ katoliških poslancev spada delavske stranke in največ katoliških občinskih odbornikov je vpisanih pri njej. V Londonu samem je pet katoliških duhovnikov, ki kot delavski občinski odborniki igrajo vodilno vlogo. Preobrat se je torej izvršil v katoliških vrstah in je bil v neprilog delavski stranki. Zakaj? Mi vemo, da smatrajo angleški katoliki za svoje najvažnejše politično vprašanje obstoj zasebnih katoliških šol. Oni so jih zgradili s svojim denarjem, jih vzdržujejo povečini s svojimi žrtvami. Angleško katoliško šolstvo je monumnt, na katerega so upravičeno ponosni. Če se hočejo kot verska manjšina vzdržati, potem morajo imeti možnost, da svojo mladino vzgajajo po svojem v svojih šolah. In oni smatrajo povrh, da državi odzema velika bremena, ki bi jih sicer imela, če bi morala zidati državne šole. Zato zahtevajo državno podporo, ki pa mora biti enaka kot jo dobivajo vse druge privatne šole. Sedanja delavska vlada je pod impulzom sir Charlesa Trevelyan, ministra za prosveto, izdala nov šolski zakon, ki zapostavlja katoliške šole ter jim nalaga bremena, kot jih drugi ne nosijo. Angleški episkopat je dvignil proti tej nakani velikanski protest, ki je odjeknil po celem imperiju. Ker kljub temu niso dosegli vsega, kar so zahtevali, so se angleški katoliki začeli odmikati od del. stranke in zadnje občinske volitve so bile prva prilika, ko so mogli pokazati svojo nevoljo nad vlado, ki jim hoče na tih način demontirati ono, kar so si v stoletjih trpljenja in žrtvovanja ustvarili.

Angleški katoliki so dobili od svojih voditeljev nalog, da ne smejo voliti za laburistične kandidate, tem manj, ker je konservativna stranka, katero je zadnji poraz spametoval, dala konkretne obljube, da bo vpoštevala upravičene želje kato-

Zmaga demokratov v Zedinjenih državah

Posledica bo odprava prohibicije — Tudi v senatu dobe demokrati večino

New York, 5. novembra. as. Iz prvih rezultatov volitev je razvideti povsod narastek demokratskih glasov, ponekod so demokrati dosegli celo senzacionalne uspehe. V državi Illinois je »mokr« demokrat Lewis premagal »suho« republikansko miss Cornick. Tudi v državi Ohio se zdi, da bodo zmagali demokrati. Največji uspeh pa so imeli demokrati v državi New York, v kateri pa ni bil izvoljen senator, temveč državni guverner. Dosedanji guverner Roosevelt, katerega smatrajo za kandidata za predsednika v letu 1932, je premagal republikanskega nasprotnika, državnega pravdnika Tuttleja z več kot 800.000 glasovi, t. j. dvakrat toliko, kakor je sploh kdaj dosegel guverner Smith. Od znanih republikancev so bili do sedaj izvoljeni poslanik Morow v državi New Jersey, Borah v državi Idaho in Capper kot drugi senator v državi Kansas. Tudi pri ljudskem glaso-

vanju o prohibiciji, ki se je vršila v treh državah, so zmagali povsod z veliko večino »mokr«, ponekod celo z dvojno in trojno večino. Kljub temu pa njihov prirastek v kongresu na podlagi do sedaj znanih števil ne bo posebno velik.

New York, 5. novembra. as. Do sedaj so dosegli demokrati 188 zmag, republikanci 180, farmersko-delavska skupina pa eno zmago. Dvomljiv je še izid za 66 mandator. Po dosedanjih cenitvah bodo dobili demokrati najbrže še 30 mandator, in bodo s tem dosegli večino v poslanski zbornici. Pri senatnih volitvah so imeli dosedaj 4 zmage in sicer v državah Illinois, Ohio, Missouri in Massachusetts, dvomljiv je izid v petih državah, od katerih pa bodo demokrati dobili zmago najmanj v treh državah, tako da bo število demokratskih mandatorov v senatu naraslo na 46 in bodo torej demokrati praktično obvladovali senat. So-

cialisti niso dosegli nobenega mandata, toda število njihovih glasov se je v primeru z letom 1928 povsod podvojilo. Edina država, iz katere se poroča o nemirih, je država Kentucky. V boju za volilno žare so bil ustreljeni 4 ljudje.

New York, 5. novembra. as. V poslanski zbornici bodo razpolagali demokrati najbrže z več kot 200 mandati, najmanj pa je da bodo dosegli vsaj absolutno večino 218 mandator. Izid je dvomljiv še za 40 mandator. Republikanci upajo, da jim bodo zapadni distrikti še prinesli večino. V novem senatu je zagotovo računati z najmanj 46 demokrati. Republikanci se dosedaj, kakor se zatrjuje, dosegli 47 mandator. Ker je bil izvoljen en senator farmersko-delavske skupine, bo večina odvisna od izida volitev v državah Kentucky in Delaware.

Konferenca zveze jugosl. mest

Gre za način finansiranja in bužetiranja mest

Belgrad, 5. novembra. m. Danes se je v Belgradu pričela velika konferenca Zveze jugoslovanskih mest, ki so se je udeležili delegati vseh večjih mest iz Jugoslavije. Iz Ljubljane so med drugim navzoči dr. Ivan Tavčar, inž. Josip Pavlin, dr. Alojzij Rant in Ivan Zupan. Z ljubljansko delegacijo je prišel tudi župan dr. Dinko Puc. Maribor zastopa župan dr. Juvan.

Današnja konferenco je otvoril belgradski župan Nešić. V imenu prestolice je pozdravil goste. Poudaril je važnost sedanje konference, ki ima pred vsem to nalogo, da bo strokovno razpravljala z zastopniki države in gospodarskih ministrstev o kompleksu vprašanj, finansiranje mest in da najde nove finančne vire. To je najvažnejši in najbolj aktuelni problem, ker samo z zdravim bužetiranjem naših občin, se lahko postavijo temelji za zdravo socialno komunalno akcijo.

O isti stvari je govoril zagrebški župan dr. Srkulj, predsednik Zveze, ki je med drugim dejal:

Na seji Zveze mest, ki je bila v septembru, se je razpravljalo o najvažnejšem vprašanju, ki je zanimalo naša mesta, to je o vprašanju načina finansiranja in bužetiranja mest. Ugotovljeno dejstvo je, da se finansiranje zelo razlikuje in, da se zelo različno sestavljajo proračuni. Končno je naglasil potrebo enotnega bužetiranja, ker bi se na ta način storilo mnogo koristnega za vsa mesta.

Sklepi arhierejskega zbora

o mešanih zakonih

Belgrad, 5. nov. m. Nedavno smo imeli priliko objaviti izjavo patrijarha srbske pravoslavne cerkve o mešanih zakonih. Tukašnje časopise je danes o istem predmetu priobčilo novo izjavo patrijarha Varnave, ki je še bolj značilna, kakor prva: Glasi se:

»Kakor je znano, so številna sodišča v Vojvodini izrekla ločitve zakonov, ki so bili sklenjeni v srbski pravoslavni cerkvi, samo zato, ker so posamezniki izigrali zakone s tem, da so samo radi sklenitve zakonov sprejeli občinsko pripadnost v Vojvodini. Istotako je na sedanjem zasedanju sv. Sinoda bil objavljen konkreten slučaj, da je stol sedmorice v Zagrebu s svojo razsodbo razveljavil razsodbo škofijskega konzistorija v Blaškem, četudi je ta razsodba bila potrjena od velikega duhovnega sodišča. To svojo razsodbo je stol sedmorice sprejel na temelju tega, ker je bil ta zakon sklenjen v pravoslavni cerkvi med pravoslavno in katoliško osebo.

Bilo je navedenih še več takih primerov, zato je sv. arhierejski zbor po vsestranskem preučevanju tega vprašanja sklenil:

1. Če se sklene v cerkvi zakon in eden od zakonov pridobi občinsko pripadnost na ozemlju, kjer je veljaven civilni zakonik, se vendar mora ta zakon v slučaju ločitve podvrežiti ločitvi na področju duhovnega cerkvenega sodišča, kjer je bil ta zakon sklenjen. Z ozirom na to stališče pravoslavne cerkve, se zakoni razdvajajo v tistem področju, kjer je bil zakon sklenjen. Če je bil ta zakon najprej sklenjen v cerkvi, pa šele potem pred civilnim oblastvom, se mora po obstoječih zakonih ta zakon ob priliki ločitve najprej ločiti pri cerkvenem duhovnem sodišču. Sicer se zakon, ki ni cerkveno blagoslovljen, smatra kot konku-

binat.

2. Glede na slučaj razsodbe stola sedmorice, ki je bila izrečena na temelju tega, da katoliška cerkev na temelju njenega kodeksa (kanon 1063) ne priznava mešanega zakona, sklenjenega v pravoslavni cerkvi, je sveti arhierejski zbor sklenil, da se to za pravoslavno cerkev važno vprašanje uredi po nominalni poti. Če ni mogoče, da se ta zadeva poveri pravni strokovni osebi, naj se pa podvzamejo potrebni koraki pri državnem oblastvu, da se pri sprejetju novega civilnega zakona upoštevajo pravice pravoslavne cerkve, ki so osnovane na kanonskem predpisu o zakonu, kakor tudi, da se upošteva njena ravnopravnost v državi z ostalimi krščanskimi cerkvami, v prvi vrsti pa z rimsko katoliško cerkvijo, kateri se poleg vseh jasnih predpisov pozitivnega prava dovoljuje neka prednost na škodo ostalih cerkev.

Ravno glede na to stvar, se je vršila obširna razprava o mešanih zakonih. Na prvem zasedanju posebno o zakonih, ki so bili sklenjeni v pravoslavni cerkvi, in ki jih rimsko katoliška cerkev ne priznava na podlagi njenega kanona 1063, marveč priznava samo tiste zakone, ki so bili sklenjeni v rimsko katoliški cerkvi.

Ob tem povodu je sveti arhierejski zbor ugotovil, da se bodo na temelju kanonskih odredb pravoslavne cerkve (člen 62 ruskega zbora) kakor tudi na temelju pozitivnih odredb ustave v Črni gori, člen 240, ki so v smislu kanonskih predpisov pravoslavne cerkve bile sprejete, in neposredno na temelju odredb §§ 60, 62 in 69 civilnega zakonika kraljevine Srbije in avtoritativnega tolmačenja tega zakonika veljavnega dosedaj posebno v posameznih cerkvenih področjih srbske pravoslavne cerkve še pred njenim zjedinenjem — odslej smatrati za celo pravoslavno patrijaršijsko cerkev, kot veljavni samo tisti mešani zakoni, ki so bili sklenjeni v vzhodni pravoslavni cerkvi po njenem obredu.

Sprememba zakona o državnih uradnikih

Belgrad, 5. novembra. AA. Na podlagi čl. 54 zakona o državnih uradnikih in ostalih namencih civilnega reda je minister za finance sklenil vnesti v pravilnik za vršenje državnih strokovnih izpitov za uradnike resora ministrstva financ z dne 31. marca 1925 tole odredbo:

Čl. 4 se izpremeni in se glasi: Pripravniki državnih pravobraniteljev morajo pred prehodom v višjo skupino napraviti državni strokovni izpit, ki je predpisan za uradnike te kategorije, razen ako imajo sodniški ali odvetniški izpit po predpisih, ki jih zahteva zakon. Samo s sodniškim ali odvetniškim izpitom morejo potem napredovati v višje skupine. Ta sprememba velja od tlej, ko se razglasi v Službenih novinah.

Predsednik vlade obišče Slovenijo

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Kakor izvem iz verodostojnega vira, bo prihodnje nedeljo 9. novembra obiskal Ljubljano predsednik vlade g. Pera Živković v spremstvu štirih ministrov. Župan mesta Ljubljane dr. Dinko Puc se je tozadevno mudil v Belgradu, da pripravi vse za prihod visokih gostov. Danes se je vrnil v Ljubljano, da uredi vse, kar je potrebno za svečano sprejemno sejo občinskega odbora.

Nova časnikarska kampanja proti Slovencem

Trst, 5. nov. z. Napad na fašističnega narodnika Korretija je dal fašističnemu tisku povod, da je povečal kampanjo proti Slovencem na Goriškem in v Trstu. V Dolini in v Logu je bilo izvršenih več aretacij. Drugod pa se vršijo preiskave, zlasti v vsej okolici Trsta. O preiskavah ne daje policija nobenih obvestil. Listi naglašajo, da je novi atentat v zvezi z atentatom na Sottosantija v Vrhopolju. Fašistični listi so poudarjali, da je preiskava atentata v Vrhopolju odkrila široko zasnovano zaroto in da je že mnogo članov te teroristične organizacije aretiranih. Sedaj pa fašistični listi o teh trditvah popolnoma molčijo.

Kraljevski par na ženitovanjskem potovanju

Sofija, 5. nov. AA. Kralj Boris in kraljica Ivana sta odšla na potovanje. Posetila bosta gradove v raznih pokrajinah. Čete, ki so bile osredotočene v Sofiji, kakor tudi kmečko prebivalstvo ki je prisostvovalo poročnim svečanostim v Sofiji je odšlo na svoje domove. Mesto ima zopet normalno lice.

Pangalosova afera

Atene, 5. novembra. AA. Danes je bilo aretiranih nadaljnjih šest višjih oficirjev, ki so bili osumljeni sodelovanja v Pangalosovi zaroti.

Neuspeh Gibsonovega posredovanja

Pariz, 5. nov. as. Včeraj sta se Briand in angleški poslanik lord Tyrell razgovarjala o pomorski razorožitvi. Zdi se, da Anglija sedaj želi, da bi Francija tudi brez ozira na Italijo pristopila k londonski pomorski konvenciji, kar pa je Briand v vesteh lista »Echo de Paris« odklonil, ker bi s tem postal sporazum z Italijo brezuspešen, Francija je namreč odločena, da še enkrat poskuša sporazum z Italijo ob priliki razorožitvene razprave v Ženevi. List navaja, da je ta korak Francije po provokacijah Mussolinija smatrali skoro za pretirano potrpežljivost. List uavja dalje, da je posredovanj ameriškega poslanika Gibsona v Parizu in Rimu končal s predlogom, naj bi obe vladi med seboj neodvisno objavili oficijelne izjave, v katerih naj bi objavili maksimum svojega pomorskega oboroževanja, ki ga nameravata izvršiti do l. 1936. To je popoln neuspeh, ker se bo Italija omejila na to, da si bo prilastila številke, ki jih bo objavila Francija.

Položaj v Avstriji

Pariz, 5. nov. as. Sauerwein zagotavlja v svoji študiji, ki jo je objavil v »Matine«, o položaju v Avstriji: »Dr. Seipel ne bo dopustil nobene pustolovske politike, katero perhoroscira tudi Vatikan, posebno ker je kardinal državni tajnik Pacelli v času kritičnih dni v Münchenu in Berlinu spoznal nevarnost pangermanističnega Hitlerjevega in Ludendorfovega pokreta. Vatikan, katerega so prosili z vseh mogočih strani, da bi podpiral politiko revizije mirovnih pogojev, priključka Avstrije k Nemčiji ali restavracije Habsburžanov v Avstriji in na Madžarskem, je stalno odklanjal vse te predloge. Dr. Seipel bo torej za enkrat nastopil za evropsko federacijo. Če pa se bo ta ponesrečila, se bo Avstrija ali priključila Nemčiji, ali pa skušala zediniti z Madžarsko, ker sama ne more obstajati.

Brüningova ponudba

Pariški odziv na ponudbo nemškega državnega kancerja — „Francija nas ni razumela“ — „Naj dejanja potrdijo želje“

Paris, 5. okt. fr. »Petit Parisien«, glasilo Loucheurjeve parlamentarne skupine in tolmač političnih idej lega močnega francoskega industrijalca, ki je svoje dni snoval z Rathenauom načrt gospodarskega sodelovanja Nemčije in Francije, je te dni objavil izjavo nemškega državnega kancerja o odnosih med obema sosedoma. Besedilo kancerske izjave je bilo natančno preštudirano od zunanjega ministrstva ter je namenjeno za francosko vlado.

Brüning je v tej izjavi, ki je že znana, poudaril, da stremi nemška zunanja politika za tem, da Nemčija pride do popolne enakopravnosti z vsemi drugimi državami. Na poti proti temu cilju, ki ni last ene ali druge stranke, ampak celega naroda, se bo on posluževal samo mirujočih sredstev in se ne bo spuščal v nobene avanture. Nemčija hoče biti prijateljica Francije. Zadnje tedne se je francoska javnost Nemčiji odzila. Vzrok temu so notranjepolitični dogodki, katerih Francija ni razumela. Dne 14. septembra nemški narod ni izvolil za sovraštvo in ne za novo vojno, volitve so dale samo duška nezadovoljstvu, ki je ždelo v nemškem narodu. Francija ni razumela gospodarskih težkoč, ki davijo Nemčijo. Francija ni razumela težave nemške vlade, ki mora svoj narod, ki živi v bedi, prepričati, da so milijardi dolgov, ki jih mora odplačevati, pravzaprav le velika milost sprejeta od bivših nasprotnikov. Isto tako Francija ni razumela, da je težko dokazati velikemu narodu, da je varen, ko se njegovi so-

sedje brez ovire oborožujejo. Nemčija ne zahteva, da se tudi ona sme oboroževati, ona bi rada, da bi se nehali oboroževati drugi. Tako si ona zamišlja enakopravnost. In zakaj bi se Nemčiji očitalo kot se je dejansko, da želi še vedno več. Vsak narod stremi naprej, vsak si hoče svoj položaj izboljšati in Nemčija je dolgo ne bo dosegla vsega, kar ji kot veselili gre. Nemčija bo nadaljevala svojo miroljubno politiko, ker je prepričana, da čem prej bo nemški narod zadovoljen, tem trdnješe bo usidran mir v Evropi.

Francosko časopisje se je obnašalo zelo rezervirano napram Brüningovi ponudbi, kateri pa diplomatski krogi ne odrekajo dalekosežne mednarodnopolitične važnosti. Edino »Temps« je posvetil nekaj vrstic v svojem uvodniku temu dogodku. »Temps« trdi, da je izjava nemškega državnega kancerja zanimiva, ter priznava od svoje strani, da se je od konference v Haagu nakopičilo toliko nezaupanja med obema narodoma, da je vsaka pojasnitev, najsi bi bila še tako šibka, dobrodošla in koristna. Francozi ne zanikajo Nemcem pravice, da si želijo svoj položaj izboljšati. Nasprotno bi bilo krivično. Toda vprašanje je, če je Nemčija izbrala tudi pravilna sredstva. Besede kancerja so zelo lepe in nadebudne, toda za francoskega opazovalca obstoji vendarle dejstvo, da imajo Hitlerji in Hugenbergi danes veliko pristaev v Nemčiji in njihove zahteve ravno ne morejo dati poguma politikom, ki iskreno želijo miru. »Temps« se zahvaljuje kancerku za njegove miriljubne trditve in za njegov trud, da bi se postavil po robu ne-

katerim nemškim nacionalističnim razbijačem, ki pridigujejo sovraštvo in vojno. Zato bo francoska javnost, kateri bo sledila tudi francoska vlada, mirno čakala, da nemški kancler tudi dejansko pokaže, ne to, da je bil iskren, ker iskrenosti se mu ne odreka, ampak da je pravilno tolmačil razpoloženje večine nemškega naroda. Kadar bo, ta dokaz podan, potem ne bo nobene ovire več za najbolj prijateljsko sodelovanje.

Po hodnikih državnega zbora, ki se je ravno kar sestal za jesensko zasedanje, se mnogo govori o Brüningovi ponudbi. Ni pretirano, če rečemo, da je državni kancler med poslanci našel mnogo razumevanja, zlasti med radikali. Sicer je skoroda brez dvoma, da je »Petit Parisien« po naročilu francoskih levicarijev šel izpraševati Brüninga, z namenom, da potolaži nekaj levicarskih strank, ki so se že nagibale k temu, da strmoljavijo Brianda vladne prevleč jeticne politike napram Nemčiji. Brüning je torej šel reševati francoskega zunanega ministra; na drugi strani pa je tudi gotovo, da gotovi gospodarski krogi, med katerimi se nahaja Loucheur, na vsak način hočejo izsiliti zvezo med francosko in nemško težko industrijo. Članek v »Petit Parisien« je samo začetek te propagande. O Poincaréju se sliši, da bo odgovoril na nemško ponudbo, istotako bo Tardieu pri zaključnem govoru debate o zunanji politiki nemškemu državniku odgovoril in dobro informirani krogi trdijo, da njegov odgovor ne bo tak, kot ga ekstremistične struje v Franciji pričakujejo.

Obširne varnostne odredbe so bile izdane tudi za to, da se prepreči event. demonstracije v bližini poslopja tajništva Društva narodov in pred hotelom, v katerem stanuje sovjetska delegacija.

Anglija zahteva sklicanje razorožitvene konference

London, 5. novembra. AA. Ker je bil na imperijalni konferenci dosežen v vprašanju imperijalnega razsodišča sporazum, bo lord Cecil vodja britske delegacije za pripravljalno razorožitveno komisijo odpotoval v Ženevo.

Komisija se sestane danes. Lord Cecil bo zastopal na zasedanju tri važna načela britske imperije.

Splošni akt za mirno poravnavo mednarodnih sporov naj se sprejme ravno tako kot opcijska klavzula glede razsodišča za sporna vprašanja. Nadalje naj se redno načrt razorožitvenega programa. Anglija in dominijoni bi bili razočarani, ako ne bi pripravljala razorožitvene komisije omogočila sklicanja razorožitvene konference že prihodnje leto.

Britski imperij ne bo oviral dela pripravljane razorožitvene komisije pri sestavi osnutka razorožitve.

Končno so vodje delegacij na imperijalni konferenci sprejeli v solopnem predlogu izpremembe statuta Društva narodov, ki naj se spravi v sklad s Kelloggovim mirovnim paktom.

Zmaga z 11 glasovi

London, 5. novembra. AA. Svočiji je spodnja zbornica z 261 glasovi proti 250 odklonila konservativni izpreminjevalni predlog k adresi v odgovor na prestolni govor.

Glavno zanimanje pri tem glasovanju je bilo za stališče liberalcev, ki so se povečini vzdržali glasovanja.

Za izpreminjevalni predlog je glasovalo 5 liberalcev med temi sir Robert Hutchinsin in sir John Simon. Za vlado so glasovali 4 liberalci. Lloyd George in ostali liberalci niso glasovali.

London, 5. novembra. AA. Položaj vlade je nazivlje glasovalnemu izidu v parlamentu v njen priloz zrahljan. Liberalna stranka je nezadovoljna z laboristično vlado, ker se ne zga-ne, da bi dokončno rešila vprašanje brezposelnosti. Število brezposelnih je doseglo dva milijona.

Uspeh imperijalne konference

London, 5. nov. as. Edini gospodarski uspeh imperijalne konference, ki ga je pričakovati, bo najbrže stabilizacija gospodarskih prednostnih pogodb za nadaljni 2 ali 3 leta. V tem času pa bo dalje razpravljali stalni gospodarski odbor, ki se ima posebej sestaviti. »Daily Herald« poroča, da se že vršijo priprave za novo imperijalno konferenco začetkom prihodnjega leta v Kanadi.

Nadaljna zaplemba orožja

Wr. Neustadt, 5. november. z. Danes je bil aretirani vodja kovinskih delavcev in socialdemokratski narodni poslanec Johann Schlesinger radi napada na uradno osebo. Ker pa se je legitimiral, je bil kmalu spuščen na svobodo. Orožništvo je danes zaplenilo v prostorih republikanskega Schutzbunda 493 karabink in 1350 vojaških pušk.

Telefonske zveze z vsemi avstrijskimi mesti so prekinjene. Radi tega vlada med delavstvom veliko razburjenje. Obstoji namera, da delavstvo zapusti delo in vstopi v štrajk.

Dunaj, 5. novembra. z. Polcija je danes napravila preiskavo po vseh gasilskih domovih, ki pa je potekla brez uspeha. Splošno se pričakuje, da bo vlada jutri razpustila republikanski Schutzbund.

Sovjetski dumping

Bukarešta, 5. novembra. z. Radi novega sovjetskega dumpinga pšenice v Rumuniji so padle cene pšenici in drugemu žitu. Rusiji se je posrežilo, kljub prepovedi uvoza preplaviti rumunski tržišča z ruskim žitom.

»Jugoslavija film«

Belgrad, 5. nov. AA. Minister za trgovino in industrijo je s sklepom 23. okt. t. l. odobril pravila in ustanovitve »Jugoslavija-film« d. d. za izdelovanje in prodajo filmov. Delniška glavica znaša 1.200.000, razdeljena je na 4000 delnic po 300 Din. Namen društva je prozvajanje filmov, predvsem nacionalnih, nabavljanje in trgovina s filmi in s filmskim materialom.

Prva dolžnost društva bo izdelati velik film »Otrte solze«, v čisto narodnem duhu, ki poveljuje velike napore jugoslovanskega naroda za osvobodjenje in uedinjenje. Rokopis je napisal profesor Voja Ivan Jovanović, pregledali pa so ga merodajni faktorji, ki so ga jako poveljno ocenili. Vpis delnic se bo vršil od 5. t. m. do 5. decembra v poslovalnici društva v Belgradu, Miloša Velikog br. 1, ali pa preko Pošne hranilnice. Pri vpisu je treba za vsako delnico položiti 75 Din na račun delnice in 15 Din na račun ustan. stroškov.

Ustanovitelji društva so: svetnik ministrstva inanc Todor Ilić, prof. Voja Jovanović, prof. Mirodrag Rajčević, odvetnik Milan Djeric, sodnik Politike Dobroslav Kuzmić, zdravnik in novinar dr. Bogoslav Milanić, odvetnik Milan Arseniević, odvetnik in sodnik »Politike« Radoje Josimović, sodnik »Politike« Budimir Saljević, prof. Momir Veljković, Dragomir Stojić, Todor Popović in učitelj Brane Nesić.

Belgrajske vesti

Belgrad, 5. novembra. AA. Na predlog zainteresiranih društev je minister za finance odobril nov pravilnik za zasebna skladišča petroleja.

Belgrad, 5. novembra. AA. Na prošnjo izvoznikov je dovolila generalna direkcija carin, da se železni sodli, v katerih se izvažajo carin, na povratku v našo državo oproščajo carin. Blago v teh sodli se bo carinilo kot blago. Izvozniki, ki se žele okostiti s to olajšavo, se morajo z vlogo obrniti na pristojno carinsko oblastvo, ki bo prošnje takoj rešilo.

Dunajska vremenska napoved. Pričakovati je hitrega, pa samo kratko trajnega zboljšanja vremena, podnevi bo vladalo milo vreme.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno in nestalno, vendar z nagnjenjem k zbolšanju.

Zahteve industrijcev

Seja odbora Zveze industrijcev v Ljubljani.

Volitve predsedništva

Dne 4. t. m. se je v palači Zbornice TOI vršila XXX. redna seja Odbora Zveze industrijcev, v kateri se je novi odbor konstituiral s tem, da je izvolil predsedništvo. Soglasno je bil za predsednika izvoljen g. Dragotin Hribar, kateremu je odbor obenem čestital na ponovni izvolitvi. Za podpredsednika sta bila izvoljena gg. Janko Jovan in Avgust Praprotnik. Nadalje so bili za člane ozimoma namestnika v predsedništvo delegirani gg. Franc Bonač, Karl dr. baron Born (Tržič), Anton Krejči (Ruše), Josip ing. Lenarčič (Verd-Vrhnika), Maks Horvitz (Kranj), Jean B. Pollak, ing. Anton Rudež (Ribnica), Rikard Skubec, dr. ing. Milan Vidmar. Odbor je vzel na znanje, da je g. Jože Smertnak odložil svoje mesto v odboru ter je na novo kooptiral gg. ing. Milana Lenarčiča in ing. Vojo Knopa (Kranj). Odbor je po želji stajarskih podjetij naprosil g. Antona Krejčiča, da posluje kot predsednik mariborske skupine Zveze industrijcev, za njegovega namestnika pa g. ing. Oskarja Džurčarja. O poslovnem poročilu, ki ga je podal glavni tajnik ing. M. Šuklje, se je razvila podobna razprava, katere glavna vsebina in zaključek sta podana v resoluciji, ki jo nižje v celoti priobčujemo. G. dr. Fran Windischer je se posebej opozoril na projekt ustanovitve privilegirane industrijske banke. Izdeluje se več načrtov zakona o tem zavodu, tako da projekt se nima definitivne oblike. Zato se tudi ne moremo o njem končno izjaviti. Brez dvoma bi bilo velikega pomena, če bi se z novo banko dosegla pomenitev industrijskega, zlasti dolgoročnega kredita.

Za ureditev samoupravnih financ

I. Zveza industrijcev se pridružuje IV. točki resolucije, sklenjene na kongresu gospodarskih zbornic in organizacij od 13. 14. sept. 1930 v Belgradu glede financiranja banovin in samoupravnih teles in ponovno prosi kraljevsko vlado, da čimprej in z vso vneto pristopi temeljiti ureditvi tega važnega problema. Osebito prosi, da kr. vlada nujno pripravi zakon o občinah, ki naj enako velja za vso državo ter zakon o financiranju banovin, občin in ostalih samoupravnih teles, upoštevaje pri tem zahteve, izražene v citirani resoluciji od 14. septembra t. l.

II. Prosimo kr. vlado, da do uzakonjenja novega zakona o občinah ozir. financiranju samoupravnih teles zabrani diferenciranje doklad na državne neposredne davke po njih oblikah. Obenem prosimo, da se po vsi možnosti uveljavi princip štednje v upravi samoupravnih teles. Posebej se prosimo, da se občinskimi upravam zabrani uvedba uvozninskih taks, ki niso v skladu z zakonitimi določili o državnih oziroma o občinskih trošarin. Kar najodločnejše protestiramo proti pobudi, izraženi v resoluciji Zveze mest od 29. septembra t. l., da naj se dovoli mestnim občinam pobiranje posebnega davka na skupni dohodek. Isti razlogi, ki so bili merodajni za izločitev te davčne oblike iz novega zakona o neposrednih davkih, veljajo v vse višji meri pod novim davčnim režimom.

III. Prosimo kr. vlado, da ukine določbo § 14 zakona o spremembah in dopolnitvah k zakonu o državnih neposrednih davkih, po kateri se imajo avtonomne doklade prilačunati davčni odmerni podlagi. Našim občinam so se naložila s specijelnimi zakoni toliko bremena, da se industrijska podjetja ne morejo odtegniti visokim davčnim. Te višje davčne pa ne smejo povzročiti nadaljnjo povziranje državnih neposrednih davkov, kakor je to narejeno v gori citirani zakonski določbi.

IV. Zveza industrijcev prosi g. bana dravske banovine, da pritegne predstavnike gospodarskih korporacij k delu na redakciji banovinskega proračuna za l. 1931/32 in da zlasti nudi zastopnikom industrije priliko, da morejo pravočasno prigrisati svoje želje in predloge oziroma svoje pomisleke glede sestave proračuna in glede davščin, ki zadevajo industrijo ali sploh gospodarsko življenje v banovini. Zveza industrijcev se trdno nadeja, da se v novem banovinskem proračunu opusti obdavčenje premoaga in električne energije in prosi, da se v nobenem primeru ne obremeni industrijska produkcija kot taka.

V. Zveza industrijcev prosi g. bana dravske banovine, da v izvrševanju nadzorstva nad občinskimi upravami prepreči pobiranje občinske trošarine ali uvozne na trgovski promet in na industrijsko predelavo, neglede na ime, pod katerim se hočejo pobirati, tako da ostaneta trgovski promet in industrijska predelava prosta občinske trošarine

V Italiji je bil praznik miru proslavljen kot praznik orožja

Rim, 5. nov. p. Te dni je poteklo 12 let po sklenitvi premirja. V vseh državah zmagovalkah, se ta dan proslavlja kot dan miru. Britanska vlada je nedavno izrazila željo, da bi proslava tega dne v vseh državah zmagovalkah v bodoče imela izključno pacifiističen značaj. Zato naj preneha polaganje vencev na grob neznane junaka, ker so vsi ti grobovi znaki zmage zavernikov.

Fašistična Italija, ki se je do sedaj spominjala dneva premirja samo uradno brez svečanosti, pa je v razliko od ostalih držav proslavila svojo zmago kot »Vittorio Veneto«. Tej proslavi je hotela dati poseben značaj. Zveza vojnih invalidov in dobrovoljcev je poslala javnosti proglas, v katerem naglašja, da je ta dan smatrati kot začetek velike zmage fašistične revolucije. Zahteva se, da se povsod na najsvetelnejši način ta dan proslavi. Potrebno je, da usrdijo nova vojska generacija. Nove borbene organizacije mladine so se v poslednjih mesecih povsod pričele ustanavljati in se je ustanovilo že nad 400 organizacij z več kot 300.000 člani.

Kaj se godi v Albaniji

Narod ne odobrava italolijske politike?

Tirano, 5. nov. p. Razmere v Albaniji so v poslednjem času predmet zanimanja diplomatskih krogov. Opazilo se je, da postajajo razmere v Albaniji vsak dan bolj napete. Ze se kažejo jasni znaki, ki izdajajo nerazpoloženje naroda proti službeni albanski politiki. Tako so bili nedavno ubiti trije italijanski častniki, ki so upravljaloe svoje vojaške naloge prišli v severno Albanijo.

Javnosti je bilo o tem dogodku malo znane-ga. Vendar je na merodajne činitele v Tirani napravilo velik vtis. Albansko prebivalstvo je zelo ogorčeno radi ukrepov, ki so jih v poslednjem času oblasti podvzele glede prijavljene munitije, ki jo ljudstvo potrebuje, ker ima tam vsak svojo puško.

Med Albanci se kaže nerazpoloženje proti notranji ureditvi države. Med ljudstvom je močna

struja, ki stremi za tem, da se ureditev države postavi na nove temelje. Misli se, da bi bilo potrebno, da se Albanija razdeli na tri večje oblasti, ki bi se jim dala najširša avtonomija. Na ta način se misli, da bi se vzdrževalo ravnotežje med plemeni in zaseitili njihovi gospodarski interesi in običaji, ki se čestokrat zalijo s centralnimi odloki.

Mnogo se je govorilo o potovanju kralja Zoga po Albaniji in o njegovi bolezni. Dobro se ve, da kralj boleha na tuberkulozi v grlu, ki je dosegla najvišji stadij. Kralj Zogu je odšel na potovanje, da bi na ta način demantiral vse vesti bolezni.

V Tirani se mnogo govori o njegovem nasledniku. Po poslednjih informacijah iz Tirane se kaže kralj Zogu pripravljenega postaviti si za svojega naslednika sina pokojnega Cena bega. Zdi se, da parlament ni s tem zadovoljen.

Zasedanje razorožitvene komisije

Gre za delinitiven načrt razorožitvene pogodbe

Ženeva, 5. nov. AA. Jutri se začne zasedanje pripravljalne komisije za razorožitve. Iz note, ki jo je predsednik komisije razposlal vsem državam se vidi, da gre za definitivni načrt konvencije o razorožitvi. Razen tega se vidi, da je od prejšnjih zasedanj ostala cela vrsta vprašanj še nerešena. Tako n. pr. o vojaškem in pomorskem materialu, o kadru raznih pomorskih enot, o definiciji pojma »aktivna efektivna oboroženih sil«, o formaciji bojnih organizacij. Pri tem se bodo vzeli v pretes nemški spreminjevalni predlogi o teh vprašanjih. Dalje se bo razpravljalo o kontroli izdatkov za oboroževanje v proračunih posameznih držav, o izmenjavi informacijske službe, o nemškem predlogu, da se pretolmači poslednji odstavek čl. 8 pakta Društva narodov.

Člani te konference so te države (v abecednem redu njihovih francoskih imen):

Nemčija, Argentina, Belgija, Velika Britanija, Kanada, Čile, Kolumbija, Španija, Kuba, Francija,

Grčija, Guatemala, Svobodna država Irska, Italija, Japonska, Norveška, Holandija, Peru, Poljska, Rusija, Švedska, Českoslovaška, Turčija, Urugvaj, Venezuela in Jugoslavija.

Varnostne odredbe radi sovjetske delegacije

Ženeva, 5. novembra. as. Za sejo razorožitvene komisije, ki se prične jutri dopoldne ob 11, so oblasti ukrenile izredne varnostne ukrepe, posebno pa za prisotnost sovjetske delegacije. Vstopnice se za obinstvo sploh ne bodo izdajale in pri javnih sejah bo zastopana javnost samo po zastopnikih listov, katere pu bodo tudi strogo kontrolirali. Ves čas zasedanja bo dovoljen vstop v knjižnico tajništva Društva narodov tudi uradnikom Društva narodov samo s posebnimi vstopnicami. Vhodi v uryt in sosednja poslopja tajništva bodo vsi zaprti in zastraženi, razen onega samega vhoda.

priliko za pristransko uporabljanje teh sredstev. Kaker industrija, tako ima sploh vse gospodarstvo velik interes na dobrih in enakomerno oskrbovanih cestnih zvezah. Ta cilj se pa more doseči edino s koncentracijo upravljanja tudi nedržavnih cest pri kr. banski upravi. Ako bi vendar ostalo pri dosedanjem načinu pobiranja posebnih cestnih doklad, se ne bi smela pobirati še odkupnina za osebno delo, ki je prečiščena v zakonu o samoupravnih cestah, ker bi to pomenilo dvojno obdavčenje.

ali uvoznice, dokler se roba ne konsumira v samem področju občine.

VI. Ponovno daje Zveza industrijcev izraza mnenju, da naj okrajni cestni odbori nimajo pravice do nalaganja doklad k državnim davkom niti do nalaganja samostojnih davščin. Samoupravne ceste naj se enotno nadzirajo in oskrbujejo po kr. banski upravi, katera naj zbira potrebna sredstva in jih enotno upravlja. Nalaganje doklad in davščin po okrajnih cestnih odborih ustvarja neenakost obremenitve in neenakost sredstev ter daje

Kaj pravite?

Najbolj prazen in dolgočasen list Jugoslavije bo skoro galico »Učiteljski tovariš«. Proč tretjino lista zavzemajo pomatili iz drugih listov od Triglava do Gvozdca, drugo tretjino kot morska kača dolga poročila o društvenih zborovanjih, ki so si podobna kot jajce, zadnjo tretjino pa oglasi. Toda pustimo to, če je s takim listom zadovoljno članstvo UJU, moramo biti zadovoljni pa tudi mi. Nekaj drugega pa je, kar zadeva tudi širše občinstvo, zlasti nas stare. Nekateri danes mislijo, da vrše rodoljubno delo, če pišejo namesto pravega književnega jezika nekako — spakodranščino. Uvedlo je pri nas take vrste »nacionalno delo« proč »Jutro«, sledili so mu vsi njegovi verniki, vse možnosti pa dalec poseka »Učiteljski tovariš«. Tudi to bi bila končno zadeva članov UJU, če bi ti slučajno ne učili tudi naših otrok. Ker se pa to godi in mi pričakujemo od šole, da bo naučila naše otroke vsaj čiste in pravilne slovenščine, se pri prelistavanju »Učiteljskega tovariša« z ogorčenjem sprašujemo, če teptajo ti ljudje tudi našim otrokom v glavo listo spakodranščino, ki jo pišejo v svojem »stanovsko političnem glasilu«. Lepe slovenske besede zametujejo in elatijo namesto njih za lase iz vseh kotov že davno pozabljene germanizme, italijanizme, turizme in bogve kaj še vse; kjer pa namesto teh ne morejo najti kakšnega izuma, pa lepe slovenske oblike tako spakodranjo, da niso ne slovenske, ne hrvaške, ne srbske, temveč kečjemu bolj »Jutroveske« kot »Jutro« samo. Kako so že včasih nazivali tako početje in ponašanje?

Posmrtna razstava † Strletovih del

V Jakopičevem paviljonu se odpre v nedeljo, 9. t. m., razstava umetniške zapuščine tragično preminulega portretista Fr. Strleto. Nesrečni slikar, ki se je bil razvil v zadnjem času v dovršenega umetnika, je ostavil obsežno zbirko del, ki jih bo naše občinstvo ogledovalo gotovo z največjim zanimanjem. Da bi razstava pokazala čim popolnejšo sliko umetnikovega dela, se naprosajo vsi lastniki Strletovih slik, naj jih posodijo v svrhu razstavitve. Ker je malo časa na razpolago, naj blagovolijo prijaviti še tekom današnjega dne svoj naslov hišniku Narodne Galerije. Prireditelji jamčijo za to, da se posojene slike ne bodo poškodovale ter da se bodo vrnile takoj po zaključku razstave lastniku na dom.

Odbor za prireditve razstave umetniške zapuščine Franja Strleto.

Najlepše darilo

za vsako gospodinjico je kuhinjska posoda. Dobili jo v aluminiju od najmanjše do največje velikosti, dalje v emalji v raznih barvah in kvaliteti, najugodnejše in v največji izbiri pri trdki z železino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35

Koledar

6. novembra: Lenart (Lenko, Leonard), opat; Jelena (Helena, Jelka). Ščip ob 11.28. Herschel napoveduje mrzlo in veter.

Osebnosti

Gd. Marija Šmid iz Železnikov, absolventinja višje pedagoške šole v Zagrebu, je nastavljen za suplenta 1-9 na učiteljske v Mostar. Promocija. Na zagrebški univerzi je promoviral magister farmacije g. Josip Trnkoczy pl. Zaskall. — Mlademu, simpatičnemu magistru iskreno čestitamo.

Mala kronika

Ali ste se že prijavili kot naročnik na knjižne zbirke, ki jih proti mesečnemu plačevanju izdaja Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani? Zahtevajte brezplačni cenik! Interesanti iz lavantinske školice, pišite Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, ki je prevzela nabiranje naročnikov za Stajersko!

Vračajo se... Te dni se je po skoraj četrstoletnem plodnem delovanju med svojimi rojaki v Ameriki vrnil v domovino znani narodni delavec župnik pri sv. Roku v La Salle g. Fran Salomon. Radi svojega doslednega rodoljubnega delovanja je moral ne le med svetovno vojno, ampak še tudi potem prestati mnogo sumničen in zaničevanja. Da je bilo njegovo delo za Jugoslavijo res plodnosno, priča med drugim tudi priznana diploma Jugoslovanskega odbora v Londonu. Krasna cerkev sv. Roka — najlepša med petimi župniškimi cerkvami lasalskimi — bo vedno pričala o zgraditeljevi vnemi za versko povzdigo slovenskih župljanov. — Idealnemu domoljubu želimo prav krepkega zdravlja, da bi mogel še veliko dobrega storiti v vinogradu Gospodovem.

Železniške legitimacije za vpokojence, invalide in njih rodbine. Fin. direkcija naznanja: Vsi vpokojenci in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije leta 1926, in jim bo torej potekla polletna doba koncem tega leta, se vabijo, da jih po možnosti vrnejo do 30. novembra t. l. finančni direkciji, odseku za računovodstvo v Ljubljani. Da moremo izpostaviti od direktorja državnih železnice nove železniške legitimacije, naj se prošalji priloži slika, 10 Din v gotovini in zadnji knjižni izpisek nakaznice. Železniške legitimacije pa, katerim koncem tega leta ne bo potekla polletna doba, naj se predložijo za podaljšanje zgoraj omenjenemu uradu do 15. decembra 1930. Prošanje za legitimacije, predložene po navodilih hterminalih, se bodo mogle vpoš-

DRAGO GORUP & CO.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 14/II.

Vam nudi solidne in vseh cen

damske
zimske plašče

PRIDITE

in oglejte si zalogo brezobvezno!

vati šele po novem letu. Tekom leta vložene prošnje za izstavitve novih legitimacij se pa ne bodo predlagale direktorji drž. železnice posamezno, ampak le skupno in največkrat dvakrat mesečno. Take prošnje naj se torej pravčasno vložijo, ne pa šele takrat, ko se legitimacije že rabijo. Končno vabimo vse vpokojence in vpokojenke, da prilagajo v bodoče vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojninskih zadevah tudi zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice ali pa navedejo vsaj številko likvidacijskega lista, ker se na ta način omogoča hitrejša in lažja poslovanje.

★ Društvo brakov in ljubljani priredi v nedeljo, 9. t. m., v lovišču občine Smarje 1. svojo uporabnostno tekmo. Sestanek ob 8 v gostilni Kastelle na Laverci. Odhod ali z dolenskim vlakom ali pa z avtobusom izpred Figovec ob pol 8. Vabimo na tekmo vse, ki se zanimajo za brakov-jazbečanje.

★ Prepovedano hoditi v gostilne. Okr. načelstvo v Kranju naznanja: Deželno sodišče v Ljubljani je s sodbo K xp. VI. 2100-30-44 od 14. okt. 1930 I. po § 55. k. z. prepovedalo Zajcu Franceju, roj. 15. 10. 1910, delavcu, stanujočemu v Sv. Valburgi, obč. Smlednik, zabirati v krčme za dobo dveh let po prestani kazni. Prepoved stopi v veljavo dne 8. marca 1931 in traja do dne 7. marca 1933. To se objavlja v smislu § 54. uredb o izvrševanju obveznih odredb, Služb. Nov. kraljevine Jugoslavije od dne 23. marca 1930, št. 17-VI.

Kaj pravi doktor Dobrojed na svojih predavanjih? On vpraša: Zakaj so jasne testenine »Pekatec« tako dobre? Zato, ker so izdelane iz najboljšega pšeniceva zrna in jaje. Potem pa fabrikacija? Ta vam je v vsakem oziru popolna in ni čuda, da je blago res dobro. Tako pravi doktor Dobrojed in mi, ki uživamo »Pekatec«, mu moramo prirediti.

★ Esperanto, mednarodni pomožni jezik, se širi bolj in bolj. Poslužujejo se ga ne samo filatelisti, temveč tudi trgovci, obrtniki, delavske organizacije, redarstvo in športni klubi. Nad sto časopisov se tiska danes v esperantskem jeziku, skoro vsi večji dnevniki sveta prinašajo članke o esperantu. Kdor se hoče priučiti temu jeziku, naj se obrne na naslov: Golobci Peter, učitelj na Jesenicah, Gorenjsko. Imenovan je bil otvoril esperantski tečaj z dopisovanjem. Tečaj bo trajal 4 mesece (po želji udeležencev tudi delj časa). Učnina mesečno Din 10.—. Plačilo lahko tudi v znakah. Prijave se sprejemajo do 15. decembra 1930. Natančnejša pojasnila daje zgoraj navedeni naslov. Priložite znamko za odgovor.

★ Sneg. V torek popoldne in na večer je po kamniških planinah in Karavankah snežilo. Temperatura je vsled tega na Gorenjskem znatno padla.

★ Vreme v državi. V Ljubljani je po zelo deževnem vremenu nastopilo včeraj lepo vreme. Pa je bil tudi čas zato, zakaj pomisliti je treba, da je v zadnjih 24 urah do včeraj ob 7 jutraj padlo v Ljubljani 44.8 mm dežja. To pomenja, da je na arealu 10 kvadratnih kilometrov padlo skoro 45 milijonov litrov vode. V vsej državi je deževalo v torek v Ljubljani pa najbolj. Včeraj pa je bilo čez dan celo jasno. Včeraj ob 7 je kazal barometer 749 mm, termometer od 5.4°C do 11.8°C, veter južnozahoden. V Mariboru je kazal barometer 748 mm, termometer od 4°C do 10.7°C, veter zahoden, oblačno, 9 mm dežja. V Belgradu je kazal barometer 747.5 mm, termometer 10°C do 18°C, mirno, poloblačno, 0.2 mm dežja (najmanj v vsej državi). V Zagrebu je kazal barometer 749.2 mm, termometer 7°C do 11°C veter jugozahoden, oblačno, 7 mm dežja. V Sarajevu je kazal barometer 746.9 mm, termometer 7°C do 19°C, veter južnozahoden, oblačno, 0.3 mm dežja. V Skoplju je kazal barometer 751.8 mm, termometer 10°C do 19°C, veter severen, oblačno, 15 mm dežja. V Splitu je kazal barometer 746.8 mm, termometer 12°C do 20°C, veter severozahoden (burja), oblačno, 3 mm dežja.

★ Utopiljenka v Savi. Pri Kresnicah so potegnili, kakor smo poročali, iz Save truplo neznanke ženske, katere je imela na čelu večjo rano. Domnevali so zato, da je bil nad žensko izvršen zločin. Toda obdukcija je dognala, da je rana na čelu nastala šele v vodi, najbrž vsled udarca ob kak kamen ali skalo. Obdukcija je izvršila v sredo konjske iz Litije, v kateri so bili dr. Novak, sodni zdravnik dr. Ukmar ter g. Pečnik kot zapisnikar. Ugotovila se je tudi identiteta utopiljenke, neka gospodična iz Ljubljane, ki je zadnje čase kazala znake slabosti.

★ Sadržarska in vinarstva podružnica na Viču bo imela v četrtek zvečer ob 7 v poslopu nove šole aktualno predavanje iz gospodarske in gospodinske stroke. K udeležbi vabi odbor vse, ki se za taka predavanja zanimajo in imajo voljo zboljšati si življenje in gospodarske razmere. — Odbor.

★ Spominjajte se »Doma slepice!« Položnica št. 14.672.

★ Ljudje, ki trpe na hudej zaprtju in jih vrhu tega muči preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje krvi proti možganom, glavobol in utripanje srca ter trpe na obolelih služnicah debelega črevesa, ranitvi istega, hemeroidih in tvorbi, jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko naravne »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravniški kirurški zavodov izjavljajo, da so z najboljšim uspehom uporabljali »Franz-Josef« vodo pred in po operacijah. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Rakek

Licitacija za oddajo del pri zgradbi carinarice na Rakeku bi se morala vsiliti v torek pri banki upravi v Ljubljani. Vsklica cena je bila 1.700.000 Din. Radi preslabih pogojev pa ni prišel na dražbo noben ponudnik, ki bi prevzel zidavo. Dražba se tako seveda ni mogla vsiti. Vsi akti s — potekom — dražbe bodo odromali v Belgrad, na finančno ministrstvo, kjer jih bodo ponovno pregledali in razpisali novo licitacijo. Pa se bo spet malo zavleklo.

V Planini je radi močnega deževja Unec zopet preplaval Log, vendar pa ne foliko, da bi voda segala čez cesto, kar se je včasih prav pogosto pripetilo, ker so bili požiralniki, v katere promica Unec, preveč zamašeni, da ni mogla voda dovolj hitro odtekati. Po prizadevanju g. župana Sicerla pa so požiralnike očistili in razširili, da voda bolj hitro odteka.

Hitite s prijavo zgradarine. Kdor jo ne bo napovedal do 15. t. m., mu bodo pri davkarjih pribili na zgradarino, ki jo bo moral plačati, radi zamude se 10% od te.

Za neopletne jesenske dneve NIVEA-CREME

Nadrgnite z njo vsak dan svoj obraz in roke in sicer ne samo vsak večer pred počitkom, marveč tudi med dnevom, predno se podaste na oster zrak. Nivea ceme se ne more nadomestiti, ker njen poseben učinek temelji na euceritu, ki ga vsebuje edino le ta krema. Nivea creme prodira naglo in temeljito v kožo, ne da bi puščala za seboj kak staj, in samo ona krema, ki povse prodre v kožo, more blagodejno vplivati na kožno stanje.

Škatlje po: 5.—, 10.— in 22.— Din: tube po 9.— in 14.— Din

Proizvajalec v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Meljska c. 56

Ljubljana

Tramvaj bo vozil do polnoči

Na splošno željo bo uprava cestne železnice od sobote 8. t. m. dalje podaljšala tramvajski promet do polnoči, in sicer tako, da bosta od 22 do 24 vozila dva voza v razdobju po pol ure.

Ob 22.30 in 23.30 odpelje direktni voz od glavnega kolodvora proti dolenskem kolodvoru, ob 23 in 24 pa od glavnega kolodvora do garnizijske bolnišnice.

Vozne cene od 22 do 24 se povečajo za 100%. Mesečne karte za te vožnje ne veljajo.

Zakaj ni bilo luči

Ljubljana, 5. novembra.

Poročali smo, da je snoči odpovedala v Ljubljani za eno uro, od pol 6 do pol 7, električna napeljava v Ljubljani. Pokvarjena je bila samo napeljava za istosmerni tok, medtem, ko je napeljava za izmenični tok funkcionirala v redu. Na ta tok pa je priključenih večina obločnic, ki so žarele, tako da vsaj najpomembnejše ulice niso bile brez luči. Ugotovljeno je bilo včeraj zjutraj, po natančnem pregledu kablov, da je nastala napaka v glavnem kablu za izmenični tok, ki vodi od elektrarne do mestnega magistrata.

Nerodno je bilo, da so v torek zvečer naenkrat obstali tudi vsi tramvajski vozovi. Potniki so rentali in kleli, nato pa so se počasi izstopili. Pravilo ni bilo, da bi maloželezniška družba povrnila tem potnikom voznino. Gre za princip, čeprav le za majhen denar. Marsikateri delavec, ki je hotel po zaključku delovnega časa domov, je moral peš daleč na periferijo.

V torek zvečer se je šele videlo, kako zelo je odvisno življenje sodobne Ljubljane od električnega toka.

Velik vlom v Prisojni ulici

Zrtev držnega vloma je postal g. I. K. v Prisojni ulici št. 1. V torek popoldne, med 4 in 6, ko ni bilo doma ne njega, ne njegove gospe, se je splazil v njegovo stanovanje neznan vlomilec. Ta zlikovec si je moral preskrbeti pomarejen ključ, ali pa je imel celo pravega. Prebrskal je vse predale, zmetal vse obleko na tla, vlomil v pisalno mizo in v omario, kjer se je nahajal denar. Vlomilec je šlo očito samo za denar, ker je odnesel samo en deželni plašč, iz omarije pa je odnesel nad 1500 Din denarja in iz pisalne mize dragocen, nad 8000 Din vreden fotografski aparat »Rodenstock« z različni dopolnilnimi lečami. Vlomilec je moral dobro poznati razmere, zakaj vedel je celo, kdaj ne bo nikogar doma. Kakor je razmetal stanovanje, tako je tudi pustil in ga je g. K. našel potem ob 6 zvečer, ko se je vrnil, vsega v neredu. Obveščena je bila takoj policija, ki je uveljavila takoj preiskavo. Detektiv Podobnik je posnel tudi prstne odtise, ki jih je vlomilec pustil na raznih predmetih. Zanimivo je, da se je dotikal tudi hranilnika na mizici, v katerem je bila prav čedna vsota, vendar ga pa ni poskušal odpreti in ne odnesti. G. I. K. ima nad 10.000 Din škode.

Pozor!

Hotel »Union« — Ljubljana

V točilnici, Rožicah ter izbici (štiberl) od 8—11 dop. Dnevno sveži zajutrk in sicer: sočni golaž, kozarec pive ali vina
in en kruh Din 6.—
hrenovka itd. Din 6.—
vampi itd. Din 6.—
Razen tega na izbiro še druge zajutrkovalne specialitete. Se priporoča K. RIST.

© Martinov večer priredi Krščansko žensko društvo v soboto dne 8. nov. ob 20 v beli dvorani »Uniona«. Na sporedu je solo petje. Poeta operni tenorist g. Jože Gostič in gna. Marija Gerziničeva. Čisti dobitek je namenjen za obdaruje revnih otrok ob priliki Miklavža. Zato pričakujemo Vaše cenjene udeležbe. Vstopnine ni.

© Prvi letošnji orkestralni koncert bo, kakor že javljeno, v petek 7. t. m. v veliki dvorani Uniona. Orkester tvori dve važni naši korporaciji, predvsem naš operni orkester. Ta orkester je združen, na katerega moramo biti Ljubljančani brez dvoma izredno ponosni. Ne bogue kako ševilen, a danes polno zaseden, kakor ga zahtevajo klasična in moderna dela, izvrši vsako sezono ogromno delo. Na repertoarju ima vsako leto najmanj 30 do 40 različnih oper poleg drugega koncertnega dela, pri katerem z največjo vmeno in ljubeznivo sodeluje. Zato je on važen faktor našega kulturnega življenja. Dobro se zavedajoč pomena simfoničnih orkestrrov, se je v letošnji sezoni pridružil opernemu orkestru tudi orkester orkestralnega društva Glasbene Matice. Sodeloval bo pri vseh 4 simfoničnih koncertih in tako omogočil v vsakem pogledu dostojno zasedbo koncerta, saj bo izvajalo posamezne programe 60—70 godbenikov. Prvi koncert, to je petkov, dirigira ravnatelj Polič, ki je brez dvoma eden najboljših orkestralnih dirigentov v našem mestu. Program je z veliko ljubeznijo in skrbjo izbran, nastudiran pa tako, da bomo lahko na izvedbo ponosni. Koncert priredi gledališka uprava, vstopnice pa prodaja Matična knjigarna na Kongresnem trgu. Začetek točno ob 20 v Unionski dvorani.

© Sestanek prirodoslovne sekcije. V petek, dne 7. t. m., se vrši drugi redni sestanek prirodoslovne sekcije Muzejskega društva za Slovenijo v predavalnici Mineraloškega inštituta na Univerzi ob 18. Na sporedu sta dve kratki predavanji, in sicer bo predaval g. dr. Reya o »Kolebanju nivoja rek v jugovzhodnih Alpah« in g. dr. Škerl o »Praktičnem pomenu studija rodovnikov in dvojčkov«. Po predavanjih debata. Člani vabljeni, prijatelji sekcije dobrodošli!

Kaj bo danes?

Drama: Razbojniki. Red D.
Opera: Moč usode. Red B.
Nočno službo imata lekarni: Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva 20.

© Živilski trg je bil tudi včeraj zelo dobro založen. Pozna se pa, da se s trudnimi koraki bliža zima. Na trgu postaja vse bolj dolgčas, promet nekam pojema, nič živahnosti ni več. Jabolke je izmed sadja na trgu največ, so pa draga, po 5—8 Din, lepa tudi po 9 Din kilogram. Domačega kostanja je bilo po 2 do 2.50 Din liter kolikor ste ga hoteli. Krompir ima stalno ceno, ki se trdnjo drži: na drobno 1.25 Din, na debelo po 0.75 do 1 Din kilogram. Zeljate glave se prodajajo po teži in velikosti: od 1 do 2 Din ena. Prinešenih je bilo tudi nekaj gob, za katere pa ni več pravega zanimanja. Izgleda, da imajo v Ljubljani izmed gob le jurčki veljavo! Salate je na trgu malo, je tudi slaba in precej draga. Čudno razliko v cenah izkazuje kislje zelje in repa: kmetice iz okolice prodajajo kislje repo po 2 Din, kislje zelje pa po 2.50 Din kilogram, — medtem ko je kislje zelje pri trnovskih prodajalcih po 5 Din, kislje repa pa po 2.50. To so celo uradne cene, ki držijo! Pravijo, da morajo kmetice prodajati ceneje zato, ker ne prodajajo pokleno, ker jim je torej to postranski zaslužek, ker nimajo menda nobenih rezijskih stroškov. Tako pravijo! Pestro sliko nudi trg mlečnih izdelkov. Največ je sira, ki gre zelo dobro med ljudi. Kilogram po 24 Din in več. Maslo po 36 dinarjev in več za kilogram. Izredno veliko je bilo na trgu piščet, cene so pa visoke, tja okrog 40 Din se gibljejo. Tudi z jajci je podobno: dovolj blaga, toda cene se dvigajo. Jajca so zdaj že po 5.50 Din par.

KOT OKUSEN JUTREK ZA OTROKE IN ODRASE

se skodelica koncentrirane naravne krepilne hrane

OVOMALTINE

naglo pripravi in dovaja telesu veliko redilno vrednost, ne da bi se otežil želodec.

Dobiva se povsod: velika škatlja Din 56.—, srednja škatlja Din 32.—, mala škatlja Din 16.—

© Pražakova ulica dotlakovana. Včeraj je bila končno dotlakovana Pražakova ulica. Ta ulica je bila tlakovana, kakor znano, z bazaltoidom. Seveda ta ulica še nima zadnje oblike in je v njej želeti še dosti izboljšanja. Zlasti naj bi se odstranil ali vsaj zakril gnusni zid, po katerem raste plesen, mahovje in lišaji. Končno bo treba enkrat tudi misliti na odstranitev vogalne hiše, ki ovira prosti izvoz. Ta ulica, ki je bila nekoč ena najboljših posušenih, najbolj uciprijetnih (le spomnimo se na duh starih kosti, prihajajoč iz znanega skladišča), kaže, da postane, ko bo to vse enkrat urejeno, ena najlepših in najbolj prometnih ulic v Ljubljani, res košek bodočega velikega boulevarda, ki bo oklepal Ljubljano od tivolskega parka pa vsaj do Tabora.

© Novembrov selilni rok, odpovedi in hipe v novih stanovanjih. Ta mesec se ljudje selijo. Eni vsled odpovedi v avgustu, drugi radi previsokih najemnin, iskaajo cenejših stanovanj, no in tretji — zaradi raznih nedostatkov v novih stanovanjih! Število vseh teh strank-preselencev je lelos pod normalo. Stanovanj je vobče na izbiro, a srednji in nižji sloji gledajo za takimi, kjer je najemnina njih finančnemu položaju primerna. Umevno! Neprijetno izkušnjo pa so doživele one stranke, ki so šle pred letom dni iz kateregakoli vzroka stanovat v nove hiše, ki so bile komaj izsušene! Naleteli so v pretekli zimi, ko so kurili, v drvarnicah vodo, po stenah v stanovanju pa vlogo, ki se je kar svetila. Star pregovor že pravi: V novo hišo prvo leto sovražnika, drugo leto prijatelja in šele tretje leto pojdi sam notri!

© Zadruga mesarjev v Ljubljani naznanja cenj, občinstvu, da bodo mesnice in mesarske stojnice pričenši z 9. novembrom 1930 do 1. marca 1931 ob nedeljah cel dan zaprte, zato bodo pa odprte ob sobotah do 19.

© Prijatelji dobre kave! Danes poskušnja kave Hag v trgovini A. Stacul.

© Polenovko namočeno, suho, mlado, najboljše kvalitete vedno v zalogi, nadalje brusnični kompot, izbrano koroško blago na drobno in veliko po najnižji ceni nudi delikatesa F. R. Kovačič, palača »Pokojninski zavod«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

Odvetnik

dr. Stare Emil

se je preselil s svojo pisarno v Ljubljani iz Tavčarjeve ulice 4

v Pražakovo ulico 15

(Palača Pokojninski zavoda na Miklošičevi cesti vhod Pražakova ulica)

Nov ptujski most

Maribor, 5. novembra.

Stari ptujski most je odslužil; zato je zorelo že med svetovno vojno vprašanje gradnje novega mostu. To za celo Ptujsko polje važno vprašanje se sedaj bliža svojemu uresničenju. Zadevne predpriloge za gradnjo novega mostu so namreč že v teku in je tehnični razdelek pri tukajšnjem sreskem načelnstvu dobil od ministrstva za gradnje nalog, da izvrši vse potrebne meritve ter sondažo in drugo, kar pride pri projektiranju mostu v poštev. V smislu obstoječega načrta bodo stebri iz betona, gornja konstrukcija mostu pa železna, ki jo bo naročila država na račun reparacij. Na mestu, kjer se nahaja sedanji most, bo skoraj nemoogo zgraditi novega, ker je potrebno, da se novi most projektira najmanj 2,50 nad katastrofalno vodo, dočim je stari most ravno v višini katastrofalne vode, ki je nastopila l. 1851. Kakor doznamo prilajajo pri gradnji novega mostu v poštev tri variante, ki jih sedaj teh-

nični izvedenci proučujejo. V smislu prve variante se predvideva gradnja novega mostu višje od sedanjega, tako da bi bil dohod pred staro vojašnico oziroma sedanjim muzejem; ostali dve varianti pa postavljata novi most med železniški in sedanji. V tem oziru se bodo storili konkretni zaključki na posebni anketi med zastopniki občin Breg in Ptuj, ki se je udeležiti tudi tehnični izvedenci. Zlasti veseli bodo naši splavarji, ki so imeli doslej radi majhnih razponov precej nevarno vožnjo pod starim mostom, dočim se pri novem mostu predvidevajo samo trije oziroma štiri razponi. Interes celega Ptujkega polja je, da se čimprej uresniči dolgoletna tozadevna prizadevanja prebivalstva. Vsekakor drži namreč, da stari most že izdavnja ne odgovarja več potrebam novodobnega prometa in da je razen tega pri vsaki večji vodi ogrožen. Upati je, da bo sobotna anketa znatno približala načrt realizaciji.

Maribor

Tudi Maribor v temi

V torek okrog 11 je bil nenadno prekinjen električni tok, tako da je bila dravska prestolnica v temi, kar je trajalo dve in pol ure. V kavarnah in drugih javnih lokalih so se spet pojavile sveče, ponekod pa petrolejke in karbidovke. Vzrok je v tem, da je vsled silnega deževja voda vdrla v transformator v graškem predmestju. Na lice mesta je prispelo osobe mestnega električnega podjetja, ki je pod vodstvom ing. Buršiča uredilo in popravilo tok. Popravljalna dela so se vršila v dveh skupinah. Prva skupina je delala do treh, druga pa do petih zjutraj, tako da so tovarne lahko pričele z normalnim obratovanjem.

□ Razstavo cerkvenih paramentov priredi od 9.—11. novembra v novem poslopju čt. šolskih sester Družba vednega češčenja za lavatinsko škofijo. Otvoritev bo prihodnjo nedeljo, 9. novembra ob 11 dopoldne.

□ Nova vlomilska družba se je pričela uveljavljati v Mariboru. V noči na sredo so neznani svedrovi vdrli v prostore tukajšnje tovarne Schonsky & drug ter odnesli iz tovarniškega skladišča raznega blaga in platna v vrednosti nad 2000 Din. — Posebne vrste vlomilski trik pa so si dovolili nepogrudnati vlomilci v Mlinški ulici št. 44, ki so se vtihotapili skozi strešno okno na podstrešje te hiše ter prišli v avtobusno delavnico ing. Fridaua. Tam so izpustili 5 do 6 l olja iz avtomobilskega rezervoarja in 70—80 kb. in avtogenskega plina. Nato so si prisvojili raznega orodja ter izginili. Na kraj obeh vlovov je prišel daktiloskop Grobin, ki je posnel prstne odtiske. Policija poizveduje za vlomilci.

□ Praktično dramatično šolo otvori tudi letos Ljudski oder. Lepi uspehi omenjene šole so se pokazali ob vsakokratni uprizoritvi Ljudskega odra, zlasti pa ob nedavnih krstini predstavi dr. Dornikove »Jute«, ob kateri priliki je zlasti zbudila občo pažnjo lepa in pravilna izgovorjava, ki je brezdomno plod vsakolletne praktične dramske šole Ljudskega odra. Prav posebej priporočljivo je, da se vsi, ki čutijo zanimanje in smisel za odersko umetnost, vpisujejo v ta tečaj ter se ga z vzorno disciplino udeležujejo.

□ Nov sneg je zapadel na nekaterih delih Pohorja v noči na sredo; ni čuda, če je živo srebro zdrknilo za nekaj stopinj navzdol. Mariborski smučarji se pripravljajo. Posebno gosto je naletel pri Arehu in Remniku.

□ Za brezposelne kamnoseke v Dravski banovini. Ker išče neka kamnoseška tvrdka v bosanski Jagodini večje število kamnosekov, odpotujeta po nalogu Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani tukajšnji strokovni tajnik Rozman in tov. Weiss v Bosno, da se na licu mesta poučita o tamšnjih življenjskih pogojih. V slučaju da bodo ti pogoji ugodni, se bo sklenila pogodba, na podlagi katere se bodo zaposlili kamnoseki iz Dravske banovine, v kateri so nekateri že delj časa brezposelni. Do končne ureditve naj nikdo na lastno roko ne potuje v Bosno radi nastopa službe.

□ »Frankček« se poslavlja. Dolgoletni »plačilni« v tukajšnji ugledni kavarni »Astoria« g. Franc Trafenik, kot »Frankček« v celem Mariboru obče znan in spoštovan ter priljubljen, se poslavlja. »Frankček« je svojo ljubeznivo postrežljivost in neutrudno delavnost vedno uravnaval v skladu z željami in posebnostmi kavarniških gostov; na drugi strani pa je bil »Frankček« mnogim izmed gostov ob kočljivih datumih uprav očetovsko naklonjen in prizanesljiv. Za odlično frekvenco omenjene kavarne je bila poleg moderne urejenosti in kavarniške udobnosti, kar gre prvenstveno na rovaš odlične podjetnosti gospoda L. Streharja, precej ineredajna Frankčova vsestranska duhaprisotnost in uravnoveščenost, ki je vselej reševala situacije — v prid kavarne in kavarniških gostov. »Frankček« se je zdel skoraj nerazdružljiv s pojmom kavarne »Astoria«; te dni se poslavlja. »Frankček« si s prevzemom gostilne pri Medvedu na Meljski cesti ustanavlja lastno torišče gospodarske podjetnosti. »Frankčku« želimo ob odhodu in slovesu vse najboljšje. Zivel Frankček!

□ Ljudski oder. Članstvo se nujno poziva, da se sigurno udeleži nocojšnjega sestanka, ki se vrši ob pol 20 v dvorani Prosvetne zveze. Na sponredu je razgovor o neki nujni zadevi, ki se tiče društva samega ter zajamčene ugodnosti. Sestanka se poleg članstva lahko udeležijo tudi drugi prijatelji društva, če tudi niso nikdar na odru nastopili. Ob 19 odborova seja. Vsi!

□ Klaverno... je bila na večeršnjem »malem trgu«. Povpraševalcev malo, ponudjalcev nič več. Kmetje so pripeljali samo pet vozov krompirja, zelja in čebule, dočim vozov s sadjem sploh ni bilo. Tudi seneni trg je zeval od praznote: niti enega voza. Na ribjem trgu so bile samo sardele po 16 in morske jegulje po 22. Zajcem so šle cene nizdol: 30—35; prepelice so se na stojnici Slov. lovškega društva prodajale po 20, fazani pa po 35. Pač pa je bilo izredno veliko gob; in: poceni.

□ Povodenj — v mestnem parku. V noči na sredo je ob mestnem parku prestopila voda rob ribnika ter se v obližju razlila. Grablje pri kanalu so se namreč zamašile s listjem, tako da ni mogla voda odtekati. O zadevi je bil takoj obveščen čestni mojster Požavko, ki je dal listje takoj odstraniti. In je bilo konec »poplave«.

□ Veliko škoda, ki se zaenkrat ne da niti preceniti, so povzročili v mariborski okolici torkovi nalivi: ceste, njive, pašniki... Ljudstvo je silno obupano in zbegano ter se v nevarnejših predelih kakor sta Pesniška in Ščavniška dolina boje poplav. Drava pa je ponovno narasla na 2,5 metra nad normalno vodostajo.

□ Za makro vreme samo KARO-ČEVLEJE. Maribor, Koroska 19.

Ptui

Vlom. Ptujška okoliška šola je imela v praznik neliubega »inšpektorja«. Ne ponoči, pri belem dnevu jo je obiskal in se zanimal za vsebino po predalih. Vse predale je menda odprl in iskal bogve kaj. Najbolj verjetna kombinacija bi bila, da je iskal denarja, saj je bilo prvega v mesecu. Pa ni ničesar zaslužil tedaj; plačilo ga šele čaka, če se bo zvedelo za njegovo ime.

Divji napad. V Vrholi v bistrškem okraju so imeli mrliča. Po lepi slovenski navadi so ga šli pokopati tudi Vrečko Leopold, Ozimič Stefan in Brumec Anton, vsi trije delavci v tovarni strojil v Majšpergu. Malo so se zakasnili, ker je mrliča treba stražiti dalje časa. Po polnoči prvega novembra so se skupno vračali na svoje domove. Med potjo so jih iz neznanega vzroka, pravijo, napadli fantje. Ker je bilo teh premalo, so začeli streljati na one prve, ki so mrtvemu izkazali pietet. Tako je mesto dežja, ki nam ga nebo v praznikih ni naklonilo, morala ptujsko polje poškropiti — človeška kri. Vsi trije so dobili rane od strelav. Ozimič je laže ranjen v hrbet, težke poškodbe pa sta dobila Vrečko in Brumec, ki sta ranjena v nogo in trebuh. Vse tri so morali prepeljati v ptujsko bolnišnico.

Celje

□ Ob desetletnici koroskega plebiscita — je predmet predavanja, ki ga bo govoril v ponedeljek dne 10. novembra t. l. ob 8 zvečer v novi dvorani palače Ljudske posojilnice ob priliki l. prosvetnega večera vseučiliški profesor g. dr. Lambert Ehrlich. Njegova beseda bo še posebno tehtna, saj je sam sodeloval pri reševanju Koroske na nirovni konferenci v Parizu. Ostali program tega večera bo izpolnil pevski zbor KPD. — Vstopnice za prvi prosvetni večer se dobijo v predprodaji v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevih cestih.

□ O lepem uspehu gđ. Marenke Plzakove smo že poročali. Naknadno izveemo, da je gospodična napravila ta diplomski izpit celo s prav dobrim uspehom ter da je sedaj nastavljena kot učiteljica klavirja na šoli Glasbene Matice v Celju. Komisti, pred katero je gđ. Plzakova delala diplomski izpit, je predsedoval odposlanec ministrstva prosvete Mario Corti, svojčas najuglednejši italijanski violinski virtuos in musicus sploh. Zanimivo je tudi, da so istega dne pri enakem izpitu tri gojenke konservatorija padle, kar je za gđ. Plzakovo še posebno pohvalno, ko je delala izpit kot ekstermistka.

□ Vincencijeva konferenca sv. Daniela v Celju se vsem blagim dobrotnikom, ki so o Vseh svetih darovali za reveže, toplo zahvaljuje. Pravtako izreka iskreno zahvalo vsem, ki so pri nabiralni akciji sodelovali. Akcija je uspešla nad vse dobro in kaže, da imajo Celjani odprto roko, ko gre pomagati najbednejšim.

□ Omagal je. Ivan Gradišnik je že 75 let star. Berač je in nima nikjer stalnega bivališča. V ponedeljek dne 8. nov. zvečer so ga našli vsega onemoglega v Klavni ulici, ležečega v lopi gostilne »pri zelenem travniku«. Morali so ga prepeljati z rešilnim vozikom v celjsko bolnišnico, kjer si bo spet opomogel.

□ Krekova družina vprizori v nedeljo 9. novembra popoldne v gledališki dvorani palače Ljudske posojilnice pretresljivo Grillparzerjevo tragedijo »Prababice«. Vstopnice se dobijo v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi. Poset predstave toplo priporočamo.

Šoštanj

Oprostitev pri zadrugi oblačilnih strok. V nedeljo 2. novembra so se vršile pri Zadrugi oblačilnih strok v Šoštanju zadnje letošnje oprostive. Pomočniksko izkušnjo so prestali sledeči vajenci in vajenke: Slomšek Ivanka, Lipnik Joža, Klančnik Marija, Lesjak Anton, Perbič Ivan, Ježovnik Franc, Mešič Matilda, Lukner Anton, Zagmeister Pavla, Žerjav Ljudmila in Siter Karel. To so zadnji s triletno učno dobo. Vajenci in vajenke, ki bodo v bodoče prihajali k oprostitvam, imajo že vsi učno dobo štirih let.

Sportna nedelja. SK Šoštani je odigral preteklo nedeljo svojo drugo prvenstveno tekmo v jesenskem terminu. Nastopil je proti SK Atletiku v Celju in zgubil s 4:0 (2:0). Regularen potek tekme je motilo razmočeno in blatno igrišče, ki ga gostje niso bili vajeni, vendar je rezultat zanje časten.

Čajanko priredi v nedeljo 8. t. m. zvečer v Sokolskem domu krajevni odbor Rdečega križa.

Gospodinski tečaj v Slomškovem domu se je začel. Obiskuje ga 16 deklet. Učni načrt ostane isti kot pri prejšnjih tečajih.

Št. Rupert nad Laškim

Dne 31. okt. t. l. je v Trobendolu umrl najstarejši mož župnije Stegenšek Janez, vdovec prevzičkar; dosegel je starost 92 let in 4 mesece; ni poznal nobene bolezni, živel v delu in trpljenju; sedaj pa počiva v miru, dobri starček.

Isti dan je bil požar v Sv. Rupertu pri Cerensku, sedaj Starina. Sredi popoldneva so začeli otroci-pastirji, ki so na paši kurili Zgoraj je velik kozolec, do vrha nabasan s krmo in vso zimsko spravlo za živino. Rešiti se ni dalo nič, zguba velika, zavarovalnina, kakor navadno, malenkostna. Naši ljudje nočejo in nočejo verovati, da bi jim mogel ogenj nenadoma uničiti vse imetje!

Ob praznikih je bilo nepriazno, hladno in deževno; ljudje so se lepo udeleževali cerkvenih pobožnosti; seveda tudi vrh alkohola ni mirno držal svojih krempjev. Večina rupertskih fantov se je držala dobro; vražje seme pač ne sme nikjer manjkati!

Halo! Halo! Vi žene in dekleta

dali ste se že udeležili

RADION

nagradne naloge za
50.000 dinarjev?

Ako tega še niste storili, zahtevajte takoj od Vašega trgovca brezplačne karte za sodelovanje in točne pogoje!

Novo mesto

Francoski krožek v Novem mestu začne v novembru tečaj francoskega jezika za odrasle in za mladino. Učnina za vsak tečaj je 20 Din mesečno, plačljivo vnaprej za dve tedenski uri. Predavanja ob šolskih počitnicah odpadejo. Odrasli morejo biti člani francoskega krožka. Članarina znaša 2 Din mesečno in upravičuje člana, da obiskuje društveno čitalnico. Sestanek mladine začne študentskega tečaja bo danes v sredo 5. novembra ob 5 popoldne v novi osnovni šoli; za vse odrasle pa isti dan ob 6 zvečer v društvenem lokalu v stari osnovni šoli, l. nadstropje.

Propagandna knjiga »Dolenjsko — metropola — Novo mesto«, je pred kratkim izšla. Na razna vprašanja, kje dobiti knjigo, sporočamo, da ima za Novo mesto in Kandijo knjigo v zalogi tukajšnje Olepsevalno društvo, katero je dalo knjigo tudi v kolportajo. Dobiti jo je tudi v papirni trgovini Urban Horvat in J. Krajec nasl. in v podružnici »Slovenca«. Knjiga, ki je vsebinsko zelo zanimiva in bogato ilustrirana, stane Din 40. Pri odjemu 5 izvodov 38 Din a pri odjemu 10 ali več izvodov 36 Din. Naslovno sliko na platnicah je napravil akademik Nino Zupan iz Novega mesta.

Domžale

Pokopališče je bilo na praznik Vseh svetnikov kakor en sam razkošen cvet.

Edina prireditev v teh dneh je bila predstava Grillparzerjeve tragedije: »Prababice«, ki je zelo dobro uspela. Posamezni igralci in igralko so pokazali tako dovršeno igrjo, da lahko služijo za vzor diletantskim odrom. Publiku, ki je do zadnjega kotička napolnila dvorano je prišla na svoj račun, kljub onemogli poizkusu nekaterih »govedin«, ki so hoteli predstaviti motili z galerije. Sicer pa: vsak po svoje kaže svojo srčno kulturo.

V nedeljo 9. t. m. se bo žaloigra ponovila. Ker je čisti dobiček namenjen za dobrotelni dom, naj nihče ne izostane in ne zamudi prilike, da si ogleda res lepo igrjo.

Ježica

Sava je močno narasla radi zadnjega vztrajnega deževja. Že je voda silila čez bregove, spet je bila nevarnost, da bo odnesla Sava mnogo koristne zemlje, kakor že mnogokrat, toda deževje je ponehalo in Sava počasi upada.

Nova strojna zadruga v Savljah se pridno uveljavlja. Značilna je živa agilnost, ki vlada vsepovod po gornjih vaseh med člani. Ljudje k zadruzi pridno pristopajo; moč je, ki utirajo zadrugi pota k bodočemu delu, zlasti naš Šubelj Nace, so trdno odločeni, da pojdel Zadruga ima vse potrebno že naročeno, novi voz za montiranje motorja je že izdean.

Izšla »Darinka« se bo ponovila, tako je sklenil odbor Prosvetnega društva. Zadnjič je moralo mnogo ljudi oditi, ker je bila dvorana že polna. Celo iz Krškega se zanimajo za vprizoritev te preproste, toda lepe spevoigre. Lavtizarjeve »Darinke«. Vabimo k igri vse, ki še niso videli!

Cerknica

Semenj Vseh svetih, ki bi se bil moral vršiti v ponedeljek, dne 3. t. m. je bil radi slabega vremena prekinjen. Na semanju dan je bilo, kakor iz šaka. Razen tega je pritiskala silna burja, ki je ogrožala kramarjem štante. Sejmišče je bilo prazno in posamezniki, ki so kljub slabemu vremenu prišli v Cerknico, so se kmalu porazgubili po gostlinah in proti domu. Ta semanj pa je za naše kmetijsko ljudstvo najvažnejši in najpotrebnejši. Na njem prodajajo pridelke, oddajajo živino, in s pridobijenimi sredstvi si nakupijo potrebščino za zimo. Zato je županstvo takoj ukrenilo potrebno, da ljudje ne pridejo ob semenj. Banska uprava je prošnji županstvu ugodila ter bo ta prevažni semanj prihodnji ponedeljek, dne 10. novembra 1930. Upajmo, da bode vreme ugodnejše, tako da bode

Kranj

»Ljudski oder v Kranju«. V soboto dne 9. nov. ob 8. zvečer in v nedeljo dne 9. nov. ob 4. pop. bo »Ljudski oder« v Ljudskem domu ponovil znano burko »Utopljenca«. Igralci »Ljudskega odra« bodo s to igrjo nudili gledalcem nekaj ur prav dragocnega in iskrenega veselja. Ne pozabite igre posetiti.

Vandalizem. V torek zjutraj, menda je bilo pol 5. zjutraj, ko se je vesela družbica vračala iz nočnega izleta po trgu in se je ustavila pred izločnim oknom fotografa g. Rovška na Glavnem trgu. Porodila se je objestna želja razbiti izločbeno sipo in že je beseda meso postala. Z železnim orodjem so sneli okvir, razbili sipo in objestnemu nagnjenju je bilo zadoščeno. Slike so pustili nedotaknjene. Kultura javne dostojnosti in manire je obogatela za prav lep in eksemplaričen kazni vreden primer.

Poziv. Mladeniči rojeni l. 1911. bivajoči v Kranju se pozivljajo, da se zgledajo takoj, toda najpozneje do 9. t. m. od 8—12 dop. v občinski pisarni v Kranju radi spisa v rekrutni spisek. Zglasiti se morajo brez izjeme vsi naši državljani bivajoči v tukajšnji občini roj. l. 1911. Za obveznike pristojne v tukajšnjo občino, ki bivajo izven občine, morajo to dolžnost opraviti svojci. Seboj je treba prinesiti: družinsko polo, davčni izkaz ter vojničke isprave očeta in starejših bratov. Kdor se pozivu ne odzove se bo zagovarjal radi neizpolnjevanja vojnih obveznosti.

Škofja Loka

Stavbno gibanje. Naše mesto se stalno razvija na severno stran. Šestim novim hišam iz zadnjih let so se letos pridružile še: vojaška kantina, stanovanjska hiša g. Franca Logondra, hiša čevlarskega mojstra g. Bohinca, medtem ko je na Spodnjem trgu pod cerkvijo postavil novo hišo g. Hafner.

Potrebna regulacija Selšice in Poljanščice v Sovodnju. Včerašnja povodenj in tista pred 14 dnevi sta pokazali, kako nujna je bila regulacija obeh rek ob njunem sotočju. Tam je namreč napravila zadnja velikanška povodenj Poljanščice povsem novo strugo, ki se ob velikem narastku obeh rek napolni z vodo tako visoko, da sega prav na suško cesto ter jo izpodjedajo. Želimo, da merodajni čimprej dosežejo čim prejšnjo regulacijo v Sovodnju.

Ljutomer

Smrtna kosa. Umrl je g. Ernst Rušar, posestnik in čestni nadzornik v poklju. V sredo popoldne smo ga spremili k večnemu počitku. Naj v miru počiva!

Davica, zavratna otroška bolezen, je nekoliko ponehala. Samo en smrtni slučaj smo imeli.

Radio muzike imamo v Ljutomeru dovolj tudi na javnih trgih, da so sosedni prebivalci včasih že nevoljni. V celoti imamo v Ljutomeru okoli 30 radionarokov.

Red zapiranja in odpiranja trgovin ob nedeljah se bo na novo preuredil. Dosedaj so bile trgovine ob nedeljah odprte od 7 do 9, za naprej bodo od pol 8 do pol 10, da ne bo motilo roda službe božje.

Za nadaljevalno solstvo je v Ljutomeru le deloma poskrbljeno. Imamo obrtno-nadaljevalno šolo z dvema razredoma, s skupno 95 učenci, nimamo pa kmetijsko in gospodinsko nadaljevalno šolo, ki bi nam bile prav tako potrebne. Iste nam domača deloma meščanska šola s kmetijsko-gospodinsko smerjo, a bi nam strokovni kmetijsko-gospodinski šoli, kakor jih je banovina ustanovila po drugih krajih, bili prav tako potrebni, ker meščanska tvori bolj pripravo za razne vrste srednjih šol. Kmetijske šole jih obiskuje razmeroma malo iz Murskega polja, kjer je ta panoga gospodarstva glavna.

Potresne razvaline v Senigalliji, majhnem mestu Jakinske province. Potres je zahteval topot v srednji Italiji nad 150 žrtev.

Lovci na človeške glave

Tiho kakor kače se plazijo skozi gosti pragozd temne postave. V rokah se jim svetlikajo čudni, nekoliko zakrivljeni, dolgi noži. Tako se bližajo majhni naselbini. Neka žena se mudi s svojimi otroci pred kočjo pri vsakdanjih opravkih. Nenadoma planejo iz zasede divjaki, pomore otroke in mater s sulicami ali bati, nato jim pa s svojimi nožmi bliskovito hitro porežejo glave in izginejo z njimi v gošči. To so bili lovci na glave.

Lovcu na glave je malo mar, na kakšen način pride do svojega plena: s prevaro, iz zasede ali v pravilnem boju; glavno je, da se vrne v domačo vas s trofejo — človeško glavo. Ta trofeja je zanj neobhodno potrebna. Potrebno jo je mladenič, da ga sprejmejo med može, potrebuje jo mož, da se more oženiti, da — še duh ne more na oni svet, če ni v življenju osvojil vsaj ene človeške glave. Duh ubitega služi na onem svetu kot zvest služabnik tistemu, ki je uplenil njegovo glavo. Glave zlagajo na posebno kamenito stojalo ali pa jih hranijo v moškem domu. Ponekod, kakor na primer posebno na Formozi, pa hranijo glave v kašeah. Vsak, kdor je uplenil vsaj eno glavo, sme v svojem naglavnem nakitu nositi posebno pletivo pero.

Lov na glave je bil v navadi predvsem po vzhodnoazijskih otokih, pri Dajakih na Borneu, potem na Celebesu, Ceramu, delu južnomorskih otokov, na Melanezi, kjer je še v

veljavi kult lobanj in ljudožrstvo. Evropska kolonizacija je te grozovite običaje že zelo pregnala, toda po notranjosti še žive in ob dani priliki zadivljajo, kakor se je to pravkar zgodilo na Formozi.

Veliki otok Formoza je last Japoncev, ki so ga vzeli Kitajcem. Prastanovci pa niso ne Kitajci ne Japonci, marveč plemo malajskega izvora. Na otoku se dvigajo do 4000 metrov visoke gore in je pokrajina izredno romantična. Civilizacija se omejuje zgolj na obalne kraje, hribovci v notranjosti so pa še nedotaknjeni. Japonci so obmorske naselbine celo zavarovali pred divjimi domačini z visokimi žičnimi ograjami, kar pa se je sedaj izkazalo kot nezadostno varstvo. (Lovci na glave so vdrl v neko naselbino, pomorili nad 200 ljudi in uplenili glave.)

Vendar pa lov na glave ne izvira iz gole krvočnosti, marveč je v zvezi z verskimi predstavami najprimitivnejše kulture. Prastanovci na Formozi so bili do nedavna še na kulturni stopnji mlajše kamenite dobe. Lov na glave je bil v predzgodovinski dobi v navadi tudi v Evropi.

Zanimivo je, da je ta grozoviti običaj v veljavi predvsem pri plemenih, ki se pečajo s poljedelstvom in izvira najbrže iz prastare krvne vere, da namreč kri ubitih zelo pospešuje rast in rodovitnost zemlje — o čemer pričča tudi dejstvo, da ponekod shranjujejo glave v kašeah.

Nepričakovana slavnost

Moskovski mesečnik »Na postec«, napadalno glasilo levih komunistov, prinaša »brez nepotrebnih pripomb« naslednje pismo svojega dopisnika iz Smolenska: »Po dolgem prigorvarjanju agrarnih oblasti je sklenila vsa vas Ivniki vstopiti v kolektivno graščino. Vsi kmetje so podpisali prijavo. Čim se je končala seja, so naprosili kmetje navzoče komuniste, naj zapustijo sobo. Ko so ostali sami, so vsi poklekli, dolgo molili, nato pa poljubili drug drugega in rekli: Bog pomagaj! Bilo srečno!«. Ali ni to čuden začetek delovanja nove brezverske komunije?

Nagrobni spomenik ubil človeka

Za Vsesvete sta hoteli na pokopališču v Augsburgu dve dekleti obesiti venec na spomenik družinske grobnice. Pri tem se je kameniti spomenik nenadoma podrl in obe dekleti pokopal pod seboj. 18letni Fanny Schlegel je zlomila tilnik in je bila takoj mrtva, njena 16letna prijateljica pa je dobila smrtno nevarne poškodbe.

Pomagati si je znal

Ko je cesar Franc Jožef poleti 1870 potoval na jug, ga je na poti po Kranjskem, to je od Zidanega mosta do Sempetra na Krasu spremljal, kakor je velela služba, tedanji kranjski deželni predsednik Widmann. Vso to pot je stal cesar, ki je bil zelo dobro razpoložen, ob oknu in vsak hip vprašal predsednika, kako se imenuje ta grad, ona cerkev, tisti-le kraj. Predsednik, ki je bil šele par tednov v deželi in ni poznal krajev, je bil v največji zadregi. Imen dejansko ni vedel, a strogi dvorni predpisi so določali, da se na nobeno vladarjevo vprašanje ne sme opravičiti z neznanjem, marveč je treba na vsako točno odgovoriti. Widmann ni bil neumen ter si je pomagal na ta način, da je imenoval kraje, cerkve in gradove kar na dobro srečo: cerkve po svetnikih, n. pr. sv. Jožef, sv. Anton, sv. Jakob itd., gradove »Lilienberg«, »Rosenburg«, »Schönstein« itd., a kraje »Spodnja gora«, »Velika vas«, »Lepa cerkev« itd. Cesar se je za vse zelo zanimal in sprejel predsednikovo pojasnila z velikim zadovoljstvom. L. Š.

To je dar!

Na predlog britske učiteljske zveze je dovolila vlada enoleten dopust s plačo slehernemu učitelju ljudskih, meščanskih in srednjih šol, ki ima deset službenih let. To pristo leto bodo porabili učitelji za potovanje v inozemstvo in študij. Prihodnje leto bo priredila zveza prvič več izletov na celino.

Aleksandra Kollontaj, novoimenovana sovjetska poslanica v Stockholmu, ob sprejemu na švedskem dvoru. — Kollontajeva so švedske oblasti pred par leti izgnale kot nadležno inozemko.

Prepovedane posmrtnice

Sovjetski listi poznajo dve vrsti pogrebnih oglasov: nedolžne in potuhnjene. Večina se glasijo odkritosrčno: »Potrtega srca naznanjamo smrt tovariša N. N. Pogreb se vrši dne... ob... uri na pokopališču...« — Slični oglasi ne obujajo pri oblasti nobenih pomislekov. A drugi imajo približno sledeče hinavsko besedilo: »Potrtega srca naznanjamo smrt N. N. (označba »tovariša« navadno izostane!). Kraj in čas pogreba se določita pozneje. Pojasnila po telefonu štev...« Oglasi te vrste prikrivajo cerkveni pogreb z udeležbo duhovščine in morebiti celo z zadušnico v cerkvi! Sovjetska vlada je v svoji znani strpnosti dolgo molče prenašala slične oglase, ker so vendar vrgli nekaj dobička komunističnim dnevnikom. A zdaj so zmagala idealna načela, in sta predpisala petrograjski pa moskovski mestni sovjet na temelju odloka varnostne oblasti vsem dnevnikom, naj zavrnejo vsak pogrebni oglas brez točno navedene ure in kraja pogreba. Tako je bila dosežena nova velika zmaga na verski fronti...

Bolgarski kralj Boris in kraljica Ivana zapuščata katedralo Aleksandra Nevskega v Sofiji, kjer sta bila poročena po pravoslavnem obredu.

Kulturni obzornik

Duhoviti gospod Polgar

Polgar — domač je vsakemu, ki se zanima za nenavadnejše pojave v nemškem slovetstvu. Dunajčan po rodu in Altenbergovec po občutju, Berlinčan po sili in Kerrovec po poklicu. Naj raztolmačim —: Peter Altenberg je bil, kar je danes v epremenjenih časih (radi posebno močne primesi ironije, mislim) Polgar. Alfred Kerr, gledališki kritik berlinskega slovesa pa je kašipot do Polgarja. Kajti Alfred Polgar je Herma z dvema obličjema in enem vratu: pripovednik kratkih zgodbic, seveda nekoliko drugače zasnovanih in izpeljanih nego so bile tiste, po katerih je svojčas slovel na Dunaju Altenberg — in pa gledališki kritik, ki se je prav za prav redko kateremu igravcu ali drobcu gledališkega občinstva topleje priljubil... podobno kakor Alfred Kerr, s katerim imata — nič posebnega — skupno krstno ime in skupno tradicijo.

Izdal je Alfred Polgar do današnjega dne točno deset knjig in 1 zvezek izbora iz svojih dosedanjih del. Šest zvezkov zgodbic in štiri zvezke gledaliških in drugih kritik, zadnje pod skupnim naslovom »Ja und Nein«.

Oglejmo si поблиže, kar imenujem radi krajše označbe »zgodbice« in česar Polgar sam z nobenim imenom ne imenuje. Saj to niso v pravem pomenu besede »zgodbice«, marveč premišljevanja, ugotovitve, popravki — skratka tolažbe življenjskih prilik; skoraj vsaka pa vsebuje, dejal bi, mimogredne nekaj kosček zgodbice, in radi tega hočem imenovati te sestavke zgodbice.

Nu, izšel je ta mesec najnovejši zvezek Polgarjevih zgodbic pod naslovom »Bei dieser Gelegenheit« (Pri tej priložnosti — Ernst Rowohlt Verlag, Berlin). Kaj nam pové naš pisatelj poleg uvodne zahvale izdajatelju o priliki jubileja — desete knjige? Sto okusnih šal, in na še več sto drobcev razbitih, iz katerih slehernega vpije bridka resnica. Altenberg je v vsakdanjost čaral s finimi domisljijami zagrenjeno lepe paradiže, Alfred Polgar snema konvencionalnosti z ironičnim humorjem krinko — ah ne, staro avbo z glave. In vendar nekako drug drugega izpopolnjujeta — tvegam celó domnevo, da je Polgar iz potrebe po izpopolnitvi Altenbergovega sveta v nasprotno smer začel pisati svoje duhovite zgodbice. — A enega ni moči »pri tej priložnosti« zamočati: da je v Polgarjevem delu gledališki kritik ves in popolnoma zapaden. Gledališki kritik je Polgar itak še posebej; svoj posel pa razume tako, da prizorom z odra prodira do jedra. Ta način obrazložitve je ohranil Polgar tudi v opisovanju svojih zgodbic. Jemlje vsako posebej iz celote (celota pa je vesoljno življenje) in kakor da ima pred seboj opeklo situacijo, skuša dognati do kraja vse njene aspekte.

Zato smemo misliti, da je Polgar poseben slučaj produktivnega kritika, čigar zanimanje je privedlo čez rob teatarskih kul in se s cvrčanjem razliva po razbeljenem ognjišču aktualnega življenja. Iz gledališkega kritika se je razvil kritik človeške družbe, njene omike in olike.

A stopimo še za hip na drugo stran Polgarjeve Herme: gledališkega kritika obraz vidimo, o katerem smo tvegali že nekaj namigavanj. Tako je padlo tudi ime berlinskega kritika Kerra na krožnik. Bog ne daj, da bi Polgarju očital, da je na desni pobral Altenbergove in na levi Kerrove odpadke. Je pa gotovo resnica, da bi brez Kerra le stežka bil možen Polgar. Kerr je s svojimi v telegramske slogu pisanimi kritikami ustvaril gledališkemu svetu posebno ozračje, katero Polgar predpostavlja kot nekako v naglici zarisan obzorje, bodisi da ga molče priznava in pod risbo išče jedrovine, bodisi da ga ruši in popravlja, naslonjen na dognanja.

Ni pa vsako Polgarjevo dognanje spet tako, da bi ga smel človek brez pomisleka priznati in sprejeti. Mnogo je napisal Alfred Polgar, kar bi je človeka kruto v obraz. Mnogo in še mnogo več pa je klenega, trdnega in dobrega.

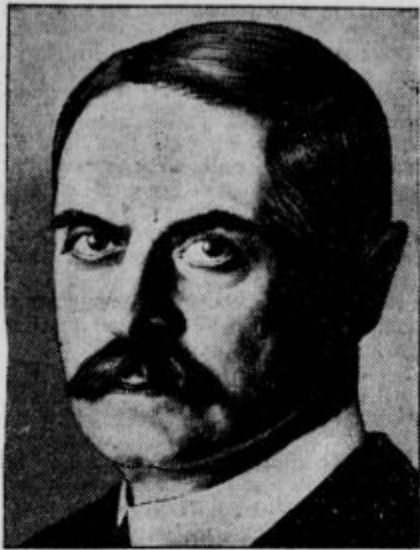
Istčasno z naznanjenjo najnovejšo knjigo je izšel pri Rowohlta tudi zvezek izbranih Polgarjevih del: *Auswahlband aus neun Bänden erzählender und kritischer Schriften.* s. š.

*

Kiril Hristov: *Otroci Balkana*. Ni dolgo tega, ko je v Sofiji izšel tretji in zadnji zvezek obsežne epopeje književnika Kirila Hristova z naslovom »Čeda na Balkana« (»Otroci Balkana«). Prva knjiga je bila obelodanjena že l. 1928., druga in tretja sta izšli letos. Kiril Hristovo ime je eno najbolj znanih v sodobni bolgarski književnosti. Zamisel tega epa je stara že nekaj let. Strogo tehnično plat puščam ob strani. Ep je namreč arhaičen in že zdavnaj preživeta pesniška oblika, ki se je danes še redkokateri pesnik poslužil in ki v našem času ne more računati na bogve kakšen uspeh. Pa je delo Hristova kljub temu svojevrstno in zanimivo. Prvotno je pesnik snov nameraval obdelati na 30—40 straneh. Ta prvotni zasnovalec pa se mu je razrastle v poem, ki obsega kar tri srednje obsežne knjige. Otroci Balkana so široko utemeljeno delo, vsebinsko postavljeni v dobo balkanske vojne in v osmih spevih obsegajo čez 10.000 verzov. Posamezne probleme bolgarskega naroda, ki so se Hristovu pri sestavljanju dela vsiljevali, je radi njihove aktualnosti obdelal celo v posebnih študijah. Tako je n. pr. nastala razprava z naslovom »Od narodnosti do rase«, ki jo je Hristov objavil v reviji »Učiteljski pregled«. Delo »Čeda na Balkana« ima poleg literarne tudi precejšnje sociološke in etnološke vrednosti in bo radi obravnavanih problemov deloma zanimal tudi znanstvenika. Poglavlje o rasnem kaosu bolgarskega naroda končuje Hristov zelo mogočno in z morda preveč poudarjenim optimizmom. Takole pravi: »Verujem, da nas vihar ne bo strl, verujem, da bo naš močni narod doživel in videl, kako ves svet pada v prepad in kako ponosno raste v novo življenje. Takrat bomo postali nov narod. Večne dedščine mnogih rodov, bližnjih in daljnih, bomo zedinili v sebi. Takrat bo zadnja naša rana zarasla in orle z Balkana nas bodo nazivali.« T. P.

*

»Vigred« za november. Na čelu prijaznega zvezka je dr. Rosm. Gassnerjeve nauke: Molči in poslušaj! Posebnega poudarka je vreden dr. Fr. Jakličev članek »Žene in etivo«, na katerega opozarjamo čitatelje. — Praktičnega značaja je odslavek »Moj poklic«, ki vsebuje zanimivo pismo o težavah pri izbiri ženskih poklicev. J. Znidarič je prispeval lepe črtice »Iz popotne torbe« (Potovanje po Siriji, Egiptu in Palestini). Dr. France Debevec nadaljuje svoj spis »Kako si čuvamo zdravje«, nadaljuje se tudi povest A. L.: »Kadar dom kliče...« — Pavla M., ki je že v poslednjih številkah zbudila pozornost, priobčuje zopet tri kratka premišljevanja: Trpljenje, Dobročnost ter Svetloba in toplota. Franjo Neubauer je dal dve pesmi za Vse svete. — Kakor vselej so zanimivi »Pomenki z gospe Selmo«, prispevek Francke G. »Po zgledu sv. Elizabete« ter gospodinjski in ostali praktični sestavki.

Prof. Karl Landsteiner, dunajski patolog, ki je prejel letošnjo Nobelovo nagrado za medicino, ker je odkril znake, po katerih se razlikujejo krvne skupine.

Dvojnik princa Valeškega umrl

Te dni je v nekem pariškem hotelu nenadoma umrl neki Bill Humbert, ki ga je iskala policija treh dežel. Mož je bil podoben angleškemu prestolonasledniku ter je na tej podobnosti zasnoval svoj pustolovski obstanek; živel je brez dela in skrbi. Po rodu je bil sin nekega londonskega trgovca. Toda zaradi predolgih prstov ga je oče vrgel iz hiše. Poslej je začel nastopati kot valeški princ. Na podlagi slik, ki jih je našel v listih, je skušal svojo podobnost s princem kolikor mogoče izpopolniti in v zadnjem času je celo svoje obleke naročal pri prinčevem krojaču v Londonu. Poleg drugih manjših sleparij se je Bill Humbert preživljal na ta način, da je po dirkališčih izmikal listnice iz žepov. V tem »poslu« je trajno potoval med Anglijo, Francijo in Belgijo. Na dirkališčih so ga kljub »strogemu incognito« spoštljivo pozdravljali; a sčasoma so ljudje postali pozorni, ko je temu in onemu zmanjkala listnica baš v času, ko je sedel poleg njega »valeški princ«. Če ni bilo drugače, se je »princ« naravnost obrnil na kakega bogatega Francoza ali Angleža, naj mu pomore iz zadrege s par sto funti, ker je pozabil svojo listnico. — Pariška policija preiskuje sedaj vzrok njegove nenadne smrti; zdi se, da se je sam zastrnil.

Predavanje vseuč. prof. dr. Gosarja

Sociološke in gospodarske osnove moderne in družabne reforme.

Nocoj je predaval prof. gosp. dr. A. Gosar v zbornišni dvorani univerze o socioloških in ekonomskih osnovah družabne reforme.

Neuspehi marksizma in krščanskega socialnega pokreta dokazujejo, da je pravilno gledanje na osnove moderne družbe pogoj za uspešno reformo družbe. Zato je treba na preči dometi bistvo moderne družbe, iz katerega bo mogoče analizirati osnove družbe in potrebne reforme. Človeška družba je izraz za sožitje posameznikov. Sicer so posamezniki le rahlo navezani na družbo in večinoma brez vpliva nanjo, tem ožje pa so navezani na svoj manjši krog in tem več vpliva imajo nanj. Izjemo tvorijo pa le veliki duhovi, ki oblikujejo družbo. Posamezniki pa so vedno člani manjših družb, ki prav tako tvorijo moderno družbo.

Te družbe in organizacije lahko ločimo v dve skupini. 1. v družbe, ki so nastale naravno same po sebi; to so družina, stan, občina itd. in 2. v družabne organizacije, ki se snujejo samovoljno za dosego gotovega namena, to so verske, prosvetne, gospodarske, politične itd. V prvih, ki jih zovemo tudi občestva, so udje enakovredni in enakopravni, opravljajo pa popolnoma različne naloge in imajo različne pravice. V drugih umetno snovanih družbah, pa se združujejo v ožjem krogu člani, ki imajo vsi enake funkcije in enake dolžnosti in pravice. Teh umetno snovanih družb je toliko, kakor je področij človeškega delovanja. Razlog za njihovo snovanje je različen. Mnogokrat pridejo do njih razmere ali kak namen. Jasno je, da se zato tudi vedno spreminjajo. Človeška družba pa ne pozna le teh dveh oblik, ampak polno vmesnih stopenj med obema. Prav tako je možno, da se naravno občestvo polagoma spremeni v umetno družbo in obratno. Gotovo je, da občestvo z umetno ureditvijo mnogo pridobi, vendar se ta racionalizacija ne sme pretirati. Vsa moderna družba sestoji iz naravnih in umetnih družb, vendar še ni

zadostno urejena, da bi mogla urediti potrebne reforme. Zato moramo vse, kar hočemo doseči od družbe, storiti sami. Kot člani občestva, ali družbe moramo skrbeti tudi za preobrazbo družbe. Današnji čas je prinesel mesto naravnih občestev vse preveč umetnih oblik sožitja. Dal jim je mesto duha le organizacije. Zato je prvi pogoj za reorganizacijo človeške družbe občestveni duh in iz njega izvirajoča stanovska vzajemnost. Brez sodelovanja stanov ni možno družabno življenje. Že v najprimitivnejših dobah so poznali stanove, še bolj jih danes. Svoj čas so se ločili po privilegijih, danes se pa po interesnih sferah. Danes je posameznik, kakor posamezna družba silno navezan na druge, in ta zavislost se veča z napredkom in udobnostjo. V današnjem času opažamo, da so se stanovi umaknili interesnim skupinam in kar je svoj čas družilo, danes loči. Stanovske vzajemnosti je mnogo premalo in zato družba propada. Zato so današnji družbi, ki je gotovo prehodno pojav, nujno potrebne nove občestvene tvorbe, ki bodo prinesle duha vzajemnosti, ki je preveč načelo moderne družabne reforme. Brez stanovske vzajemnosti ni možno občestveno sožitje. Vsa prava občestvenost, na kateri bo možna reforma družbe, stoji na stanovski vzajemnosti, zakaj stan je nujen in naraven izraz občestva, v katerem vrši svojo posebno funkcijo. Zato je naloga stanov, da vzbudijo zavest stanovske vzajemnosti in da izpodbijajo egoistično načelo, naj vsak le misli nase. Družba bo uspevala le tam, kjer bo vršil tudi vsak svojo družabno nalogo iz notranje potrebe. Vse to bo moral upoštevati vsak, ki bo hotel s pokretom za reformo sedanje družbe uspeti.

Prihodnjo sredo bo prof. dr. A. Gosar nadaljeval svoj cikel predavanj ob četrta in 7 v zborniški univerzi in bo predaval o stanovski vzajemnosti in razrednem boju.

Sport

Ali bo sedaj boljše?

Na konferenci predsednikov podzvez v nedeljo, je bil sprejet z večino glasov predlog ing. Simonoviča o novem načinu tekmovanja za državno prvenstvo. Pisali smo že o tej konferenci in omenili, kako bo izgledalo tekmovanje po novem načinu, ker pa nismo imeli takrat točnega osnutka, ni bilo naše poročilo čisto pravilno. Tekmovalo se bo po novem sedaj v treh ligah, in sicer vsaka liga po šest klubov. V tej ligi bi se vršilo prvenstveno tekmovanje tako, kakor dosedaj prvenstveno, samo s to razliko, da bi bilo dosedanje prvenstveno tekmovanje razdeljeno na jesen in pomlad. Po novem bodo pa klubi igrali v vsaki ligi tekme samo v eni sezoni in to pomladanski po dvojnem sistemu na točke. Tako bi izgledalo tekmovanje v vsaki ligi. To tekmovanje v ligi bi potem izvršilo klube, ki bodo v jeseni zopet igrali za državno prvenstvo. In sicer bi prišli iz prve lige prvi trije klubi iz druge dva in iz tretje en sam klub. Torej bi zopet za državno prvenstvo tekmovalo šest klubov in ti zopet po dvojnem sistemu na točke.

Vsi klubi pa, ki pridejo v te lige, ne tekmujejo v domačem lokalnem prvenstvu, temveč samo v teh ligah. Le zadnje plasirani klub vsake podzveze bo moral igrati na koncu liginega tekmovanja kvalifikacijsko tekmo s klubom, ki si je v domačem prvenstvu priboril prvenstvo. Da jasneje objasnimo: Stanje prvenstva na koncu sezone bi izgledalo tako: 1. Gradanski, 2. Hajduk, 3. Hašk, 4. Concordija, 5. Ilirija, 6. Primorje. Prvi trije klubi bi nadaljevali tekmovanje v jeseni. Concordija kot zadnje plasirani klub zagrebške podzveze, in Primorje kot zadnje plasirani klub ljubljanske podzveze, bi pa morala igrati kvalifikacijske tekme.

Ta načrt so odobrili vsi zastopniki, le zagrebški ima pomisleke, in to rekli bi, več ali manj upravičene. Kajti Zagreb ima tri enako močne klube, ki igrajo za domače prvenstvo, pa tudi tekmovanje z ostalimi klubi je vedno zanimivo. Pri krajsani bi bili nekoliko drugi klubi, vendar bi se s spretnim aranžiranjem tekem odpravili tudi ta nedostatek. Novi način bi pa prinesel velike koristi ravno slovenskemu nogometu. Prvič bi odpadli nezanimivo domače prvenstveno tekmovanje, drugič bi pa vodilni klubi pridobili lepo število terminov, katerih ne bi mogli odvzeti nobeno neprijateljsko razpoloženje... kogarkoli!

Kot vse kaže, bo ta predlog sprejet tudi na glavnem zborovanju, ki se vrši 23. novembra v Belgradu. Ker bi se to prvenstveno tekmovanje pričelo že prihodnjo pomlad, lahko trdimo, da gremo boljše bodočnosti nogometa nasproti.

Razne sporne vesti

K finalni tekmi za državno prvenstvo, ki se vrši v Zagrebu je napovedan poseben vlak iz Belgrada. Ne samo to, temveč tudi vsi večji športni časopisi so prijavi svoje urednike. Lepo število prijateljev nogometa bo odšlo tudi iz Ljublane.

Medtemna tekma Zagreb-Graz in pa meddržavna tekma Jugoslavija-Bolgarska se vršita 16. novembra. Prva tekma se vrši namesto odpovedane medmesne tekme z Dunajem v Zagrebu, druga pa v Sofiji za balkanski pokal.

Lepe stvari se gode v plavalni podzvezi. Dosedaj smo imeli spore le v nogometu, vendar takega škandala tudi v nogometu še ni bilo. Pravilno sklicano glavno zborovanje, ki se mora po pravilih vršiti vsako leto najpozneje do 30. oktobra, so odpovedali nenadoma par ur pred samim zborovanjem. In to brez pravega razloga in ne pismeno, pač pa ustmeno predsedniku Ilirije. Šele dobro uro pred pričetkom zborovanja je pa Ilirija prevela obvestilo, da se zborovanje ne vrši, to obvestilo je pa podpisal tehnični referent. Torej sedaj so zanesli tudi med plavalce metode, ki jih v nogometu skušamo odpraviti.

Nogomet v tujini

Švica: Holandska 6:5 (4:1). Z napetim pričakovanjem je opazovalo meddržavno nogometno tekmo med Švico in Holandsko nad 18 tisoč ljudi. Bilo je to v Zürichu. Že 2 leti sem je doživljala Švica same poraze in največji optimisti so utihnila in niso verovali več v švicarsko zmago. Preteklo nedeljo pa se je sportna javnost v Zürichu vzdramila iz otopele resignacije in občinstvo je popolnoma zasedlo lepi žirski stadion. »Danes moramo zmagati, tako so se pod pomirili gledalci na igrišču. Devetletna sta se to bot pomirili švicarska in holandska reprezentanca. In Švica je uspela! Napadna vrsta švicarskega teama je bila posebno v prvem polčasu nedosegljiva. Hitro, odločno in energično so se vrstili napadi na holandska vrata, kjer so vsled ogromnega zaposlenja branilci nekoliko popustili. Zmaga je bila zaslužena in zadovoljilo je odhajalo občinstvo do-

mov. Da je Holandska izgubila, so največ zakrivilji njeni slabi krilci, ki niso pokazali nikakega smisla za skupno igro. Tekma se je odigrala fair in pod vodstvom Italijana Carra-ro tako spretno, da je bila to gotovo ena najlepših reprezentančnih tekem zadnjega časa.

28.000 gledalcev, ki so bili slabe volje. Poročali smo že, da sta se za finalno tekmo v borbi za srednjeevropski pokal kvalificirala praška Sparta ter avstrijski prvak Rapid. Prva tekma med njima se je odigrala v nedeljo na praških tleh. Razen majhne skupine Rapidovih »navijačev«, ki so prišli v Prago, je bilo vse občinstvo trdno uverjeno v češko zmago. Toda z 2:0 (1:0) je zmagal dunajski Rapid. Kako je prišlo do te zmage, to morda še sedaj premišljujejo mnogi. Dunajčani pravijo, da je bila njih zmaga zaslužena, dočim vsi drugi listi trdijo, da ni še nikdar igrala sreča tolike vloge, kot pri tej tekmi. Igra Sparte je bila dovršena in polna najfinjših napadalnih potez, njena obramba nedosegljiva in vendar je bila Sparta poražena. Nasprotno pa Rapid s svojo igro ni ugajal, vrtar je lovil z nepopolno srečo najtežje strele. Kar pa ni ujel, je šlo čez, mimo ali v prečko. Zmagali pa so Avstrijci in upravičeno upa Rapid, da bo uspel tudi v revanšni tekmi, ki se bo vršila na Dunaju.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, dne 6. novembra: 12.15 Plošče (ouverture, ruski zbori) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza 17.30 Otroška ura, Manica Komarova — 18.00 Ob 10letnici društva slepih — 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina — 19.30 Dr. Valter Bohinec: Splošna geologija zemlje — 20.00 Pero Horn: Vzgoja otroka — 20.30 Orgelski koncert msgr. Stanka Premra — 21.30 Arje Bacha in Händla, poje ga. Cirila Škerlj-Medvedova — 22.30 Časovna napoved in poročila, plošče. Petek, 7. novembra: 12.15 Plošče (arije svetlovnih pevcev, instrumentalna gl.) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Koncert radio orkestra — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje — 19.00 Dr. Lovro Šušnik: Francoščina — 19.30 Gospodinjina ura, gđ. Cilka Krekova — 20.00 Operetna glasba — 21.00 Mešan program, izvaja radio orkester — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Petek, 7. novembra. Belgrad: 17.30 Plesna glasba. 20.00 Plošče. 20.30 Vokal. koncert ge. Lj. Slatin. 21.00 »Hasanaginica«, drama v 1 delu. 22.00 Narodne s. kitaro. 22.45 Radio orkester. — Budapest: 17.30 Koncert orkestra. 19.30 Prenos opere, nato eigan. glasba. — Dunaj: 17.30 Chopin v življenju in glasbi. 19.35 Pesiro in veso. 20.30 Novi gradbeni slog. 21.00 Violinčelo, nato večerni koncert. — Milan: 17.00 Plošče. 19.30 Pesta glasba. 21.00 Prenos opere. — Praha: 22.20 Koncert. Prenos iz Brna. — Langenberg: 17.30 Popolninski koncert. 20.00 Večerna glasba. 21.00 Resna glasba. — Rim: 17.00 Orkestralni koncert. 20.30 Plesna glasba. 21.05 »Silvano«, mornarska drama, glasba Petra Mascagni. — Berlin: 18.35 Zabavna glasba. 20.10 Simfonični koncert. — Katovice: 17.45 Koncert. 20.15 Simfonični koncert. 23.00 Iz nabiralnika. — Toulouse: 18.30 Plesna glasba. 18.55 Simfonični orkester. 20.00 Argentinski orkester. 22.15 Koncert. — Mor. Ostrava: 18.40 Ljudska glasba. 19.15 Praga. 22.20 Koncert sodobne glasbe.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 20 zvečer. Četrtek, 6. nov.: RAZBOJNIKI. Red D. Petek, 7. nov.: Zaprt.

Opera.

Začetek ob 20 zvečer. Četrtek, 6. nov.: KNEZ IGOR. Red D. Petek, 7. nov.: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 6. novembra ob 20: SVETI PLAMEN. Ab. B. Kuponi.

Iz društvenega življenja

Jadranska Straža. Za 6. t. m. napovedano predavanje »Kako je prišlo pred dvajsetimi leti do okupacije Trsta in kako smo izgubili edini naš dreadnaught Viribus unitis« je preloženo na zimski čas.

Poizvedovanje

Zamenjana je bila potna košara 4. novembra dopoldne na tramvaju pred magistratom. Kje se nahaja zamenjana košara se izve na upravi »Slovenec«.

Davčne olajšave

Ugodnosti pri predpisovanju zgradarine in pri plačevanju davkov

Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa po razpisu ministrstva financ, oddelka za davke z dne 28. oktobra t. l., št. 80.596 sledeče:

Davčne uprave, ki niso še ugotovile rejske linije mest, trgov in vasi z nad 5000 prebivalci, nadalje vasi, kjer je sedež sreskega načelnika, ter letovišča in kopališča, morajo to storiti najkasneje do 15. t. m. Čim bo ta linija ugotovljena, o najdalje do konca t. m., se mora za one kmetijske zgradbe, ki izpadajo iz te linije, odpisati zgradarinar.

Istčasno se mora po tabeli izvršiti in popraviti odmera zgradarine poljedelcev in majhnih obrtnikov v rejski liniji po vaseh z več nego 5000 prebivalci, odnosno po vaseh s sedežem sresa. Iste velja tudi za zgradbe malih obrtnikov po vaseh z

Naša lesna kriza

Les tvori v našem narodnem gospodarstvu zelo važno postojanko in je poleg agrarnih produktov oni faktor, ki je stalno in vsa povojna leta najbolj pripomogel k aktivnosti odnosno vsaj k zboljšanju naše trgovinske bilance.

Večina našega celotnega izvoza je usmerjena v sosedne države in tako tudi večina izvoza našega lesa. Najbolji kupec, pa tudi posredovalec, za naš les je bila v vseh povojnih letih Italija, dobri kupec pa Ogrska, Avstrija, Nemčija in v poslednjih letih tudi Anglija.

Iz statističnih podatkov prejšnjih let sledi, da je naša lesna trgovina tako kvantitativno kakor po vrednosti stalno napredovala.

Toda tudi lesna trgovina se bori z velikimi težkotami in najrazličnejšimi ovirami, katerih vzrok moramo iskati deloma doma, deloma pa sega preko mej naše države.

V letošnjem letu je začela naša lesna trgovina v težko krizo. Vzroki nevedne situacije so zmanjšanje povpraševanja po lesu, ostra inozemska konkurenca, zlasti pa tudi ruski dumping, ter razne prometne in tarifne politične ovire.

Situacija v lesni trgovini je postala tako kritična, da je na iniciativo nekaterih gremijev prišla Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani podrobneje proučavati položaj te naše največje izvozne stroke in je sklenila za četrtek dne 13. novembra t. l. ob 2 popoldne v malo dvorano Celjskega doma v Celju anketo, na kateri se bo razpravljalo o kritični situaciji lesne trgovine in sklepalo o širokopotezni akciji, ki naj se podvzame za zboljšanje situacije.

Ker bo anketa za vsa lesno trgovino dravske banovine zelo važna, se vabilo vsi lesni trgovci dravske banovine, da se je udeležijo.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 31. oktobra 1930. (Vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom dne 22. okt.) Aktiva: Kovinsko in devizno kritje 287.0 (+5.7), tečajna razlika 841.5 (+13.5), posojila: meñna 1815.3, lombardna 246.0, skupaj 1561.3 (+23.4); pasiva: bankovci v obtoku 5574.1 (+170.0), drž. terjatve 58.6 (—68.7), obveznosti: žiro 688.3, razni računi 860.0 (—68.4); ostale postavke neizpremenjene. — Ultimo ni stavljen večji zahlev do banke, posojila banke so se povečala le za 23.4 milij. Pač pa so naložbe pri banki znatno padle. Povečanje obtoka bankovcev je pripisovati povečanju deviznega zaklada in eskontnega portfeja.

✱

Trgovski dom. V palači »Trgovski dom« je zavladalo živahno življenje. Vsele so se namreč že vse trgovske organizacije, kakor Gremij trgovcev za Ljubljano, za ljubljansko okolico, Zveza trgovskih gremijev, Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč«, Društvo trgovskih potnikov, Društvo industrijev in veletrgovcev, Trgovsko društvo »Merkur« in Trgovsko bolnišnico in podpomo društvo. Te dni se vsi v svoje nove prostore tudi ljubljanska borza za blago in vrednote. Telefonski kabel je že položen in imajo vse organizacije svoje preproje telefonske številke. »Trgovski dom« obeta postati središče organizatoričnega in družabnega dela našega trgovskega stanu in je nanj ljubljansko trgovstvo v resnici lahko ponosno.

Borza

Dne 5. novembra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so tečaji ostali v glavnem neizpremenjeni. Le Praga je bila nekoliko čvrstejša. Promet je bil znaten, posebno v devizi London. Privatno blago je bilo zaključeno le v devizi Trst, dočim je ostale zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2274 bl., Berlin 1844—1847 (1345.50), Bruselj 787.35 bl., Budimpešta 988.50 bl., Curih 1005.9 bl., Dunaj 794.40—797.40 (795.90), London 273.93—274.73 (274.433), Newyork 56.28—56.48 (56.38), Pariz 220.65—222.65 (221.65), Praga 167.06—167.86 (167.46), Trst 294.45—296.45 (295.45).

Zagreb. Amsterdam 2274 bl., Berlin 1844—1847, Bruselj 787.35 bl., Budimpešta 987—990, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.40—797.40, London 273.93—274.73, Newyork 56.28—56.48, Pariz 220.65—222.65, Praga 167.06—167.86, Trst 294.00—296.00. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 8.5 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2271—2273, Berlin 1844—1847, Bruselj 794.40—797.40, Budimpešta 987—990, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 785.85—788.85, London 273.93—274.73, Newyork 56.28—56.48, Pariz 220.65—222.68, Praga 167.06—167.86.

Curih. Belgrad 9.1280, Amsterdam 207.425, Atene 6.675, Berlin 122.75, Bruselj 71.825, Budimpešta 90.20, Bukarešt 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 72.625, London 25.08125, Madrid 57.80, Newyork 51.45, Pariz 20.225, Praga 15.285, Sofija 3.78, Trst 26.9775, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.80, Stockholm 138.275, Oslo 137.80, Helsingfors 124.075.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Tudi danes je bila tendenca za državne papirje slaba, le vojna škoda se je v Zagrebu uvrstila kakor tudi v Belgradu. Promet je bil le v vojni škodi in v 7% Bleru. Bančni papirji so postali brez interesa in je bila zaključena le Poljobanka. Med industrijskimi papirji so padli zaključki le v delnicah Uniparomilina. Nadalje je bila zaključena Dubrovačka po 399 in 400.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 81.50 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastrediona 930 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 83—85, agrari 53.50 bl., vojna škoda 428—429, (428, 428.50), 12. 428—429, srečke Rdeč. križa 52 bl., 8% Bler. pos. 90.50—92, 7% Bler. pos. 80.625—80.75 (80.75), 7% pos. Drž. hip. banke 80.25—81, 6% belg. obvl. 70—71.25, Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katoliška 39 bl., Poljo 56—56.50 (56), Kredita 96 den., Union 191—195, Jugo 79.50—82,

manj nego 5000 prebivalci in po krajih izven rejske linije mest, trgov, kopališča in letovišča.

Finančne direkcije lahko naknadno po preteku pritožbenega roka obravnavajo pritožbe proti zgradarini, a najkasneje do konca t. m., kolikor je pet pritožbe popolnoma osnovan.

V krajih, kjer je letos letina popolnoma odpovedala, smejo finančne direkcije odgoditi na konkretno prošnje plačilo letošnjega davka do konca novembra 1931. Davčnim zavezavcem pa, ki so se v zaostanku z dohodnino, smejo finančne direkcije dovoliti na podlagi posebnih prošnji odplačevanje teh zaostankov v letnih obrokih do konca leta 1935.

Podrobna navodila lahko dobe stranke pri pristojnih davčnih uradah.

Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 8000 den., Obrtna 30 den., Prastrediona 925—930, Etno 185 den., Srbska 188—189, Zemaljska 130—132, Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Slavevce 51—55, Slavonija 200 den., Našice 1100 (brez kupona), Danica 100—101, Pivara Sar. 190—200, Drava 230—236 (235), Sečurana Osjek 298—300, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 197 den., Brod. vag. 100 bl., Union 107.50—112.50 (110), Vevče 124 den., Isis 40 den., Ragusa 398—400 (399, 400), Oceania 210 den., Jad. plov. 570—620, Trboveljska 379—382.

Belgrad. Narodna banka 8100, 7% inv. pos. 86—87, agrari 53, vojna škoda 448, 12. 452—452.75, Tob. srečke 23—25, srečke Rd. križa 45, 7% Bler. pos. 83—85.50, 7% pos. Drž. hip. banke 81—81.50, 6% belg. obvl. 73.25.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 79.50—82.25.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 86.05, Wiener Bankverein 17.15, Creditanstalt 47, Escompteges. 158.30, Union 23.75, Guttman 16.50, Mundus 149, Alpine 19.00, Trboveljska 49.90, Rima Murany 72.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno 5 vagonov bukovih drv. Tendenca neizpremenjena mlačna.

Pred uvedbo žitnega monopola?

Tendenco na žitnem trgu je nadalje slaba tako pri nas kakor v inozemstvu. Danes so stale cene pri nas neizpremenjene, zahteva se za pšenico Srbobran 147.50, Sombor okolica pa 140—142.50, za staro koruzo 98, za času primerno suho 70 in za umetno sušeno blago 83. Naš tržni položaj je negotov, ker vse pričakuje posebnih dogodkov na žitnem trgu. Govori se o nameravani uvedbi žitnega monopola, da bi na ta način dobili potrebna sredstva za izvoz, ki nam je pri sedanjih razmerah nujno potreben. Cena na domačem trgu bi bila za toliko višja, da bi lahko krila izgubo pri izvozu.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 28 vagonov pšenice, 1 vagon ovsa, 3 vagone koruze, 4 vagone moke, 17 vagonov otrobov. Tendenco mirna.

Budimpešta. Tendence slaba, Promet miren. Pšenica marec 15.56, zaklj. 15.56—15.57, maj 15.68, zaklj. 15.68—15.69, rž marec 8.70, zaklj. 8.70—8.71, koruza maj 11.46—11.68, zaklj. 11.57—11.58, trans maj 9.40, zaklj. 9.40 den.

Padec cen živine

Padec cen živine na ljubljanskem sejmu dne 5. t. m. Na današnji sejem je znašal dogn (v oklepajih število prodanih glav): 213 (32) konj, 86 (43) volov, 52 (30) krav, 22 (10) telet in 527 (142) prašičkov za rejo. Dogn je bil torej znaten, posebno veliko pa je bilo na sejmu prašičkov za rejo. Kupčija pa je bila srednja. Cene so popustile, bile pa so sledeče (v oklepajih cene prejšnjega sejma dne 15. oktobra): voli 1. 9 (10), II. 8 (9) in III. 7 (8), krave debele 4.50—6.50 (5—7), klobasarice 8—8.50 (3—4), teleta 11—12.50 (11—13) vse v Din za kg žive teže. Prašički za rejo 6—10 tednov stari so se trgovali po 160—250 Din za komad.

Ponedeljkov sejem v Kranju. Na trg je bilo prignanih 49 volov, prodanih 27, cena 4000—3000 Din; 26 krav, prodanih 9, cena 2500—1600 Din; 2 junca, prodana, cena 3000—2400 Din; 4 junice, prodana 1, cena 8000—2900 Din; 12 bikov, prodani 4, cena 5000—4000; 125 ovac, neprodane, cena 200—120 Din; 10 koz, neprodane, cena 500—300 Din; 19 svinj, prodanih 5, cena 2000—300 Din; 18 prašičev, prodanih 15, cena 2000—300 Din.

Hmelj

Nürnberg, 5. nov. as. Danes je bilo pripeljanih na trg 80 bal hmelja, prodanih pa je bilo 100 bal. Kupčevalo se je predvsem za prvovrstni gorski hmelj po 55 do 60 Mk, za srednji in prvovrstni hallertauski hmelj po 75 do 100 Mk in za spalterški hmelj po 95 do 110 Mk. Razpoloženje je bilo še nadalje mirno. Cene so ostale še neizpremenjene.

Iz službenih objav

Vpisi v trgovinski register. Mariborska tovarna metel in ščetk, d. o. z. (glavnica 50.000 Din, poslov. Germuth Miha in Minib

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5 Din. Oglasi nad deset vrticov se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Krojaški pomočnik
prvovrsten, za male kose, in začetnik za velike, nastopi službo takoj. Jožko Ostir, Salek - Velenje.

Kuharica

samostoj. gospodinja, katera je služila v župnišču, ima veselje do živinoreje in poljedelstva, želi zopet v župnišče. Naslov pove uprava lista št. 12.690.

Organist

išče službe s 1. decembrom ali novim letom. - Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru.

18 leten mladenič

z dobrimi spričevali išče službo sluge, hlapca h konjem ali podobno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.712.

Zasluzek

Sreča je slepa!

Sedaj ne več, nasprotno. Nudimo Vam priliko, da potom zastopstva praktičnih in modernih predmetov zaslužite velike vsote denarja. Vsak dan kot smrt gotovo 100 Din. Pa nismo prav nič preveč rekli. Ponudbe ali osebno na: Razpos. »Omnia«, Miklošičeva cesta 14.

Službodobe

Služkinja

samostojna, katera zna kuhati, ima rada otroke, snažna, krščanskega mišljenja, se sprejme k štirilanski družini na Gorenjskem v stalno službo. - Naslov pove uprava Slovenca pod št. 12.707.

Kmetškega fanta
vaje tudi konj, se išče za stalno službo. - Naslov: Ljubljana VII, Podmilščakova ul. 4.

Dekle

(najraje Gorenjko), ki zna dobro kuhati, takoj sprejme Vera Kasumović, soproga zdravnika, Koprivnica, Hrvatsko. Plača 400 dinarjev.

Pošteno dekle

večjo kuhanja in gospodinjstva, sprejem takoj. Ponudbe pod šifro »Takoj« na upravo »Slov.«

Sobarica

v starosti 20—30 let, poštena in solidna, čedne in zdrave zunanosti, perfekt. zmožna likanja, serviranja in pospravljanja, z večlet. spričevali v boljši hiši, za mesečno plačo 500—600 Din, se sprejme v zelo odlično hišo. Naslov v oglasnem oddelku Slovenca pod št. 12.715.

Učenka za pletenje

se sprejme. - Naslov v upravi lista št. 12.620.

Pouk

Šoferska šola

prva oblast. konc. Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugauto). - Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Brezplačen pouk

v reliefnem vezenju nudi Lindič, Ljubljana, Komenskega ulica 36.

Stanovanja

Snažno sobico

meblirano, v I. nadstr., oddam takoj solidni gospodini. - Poizve se v trafiki, Resljeva c. 24.

Lepo, prazno sobo

z elektriko in posebnim vzhodom oddam takoj. - Jež, Zrinjskega cesta 7/II.

Dve prazni sobi

solnčni in mirni, v neposredni bližini Zvezde, se takoj odda solidnim gospodom ali zakoncem brez otrok. - Naslov pove uprava lista št. 12.703.

Sobo

z dvema posteljama, oddam z ali brez oskrbe. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.713.

Objave

Javna dražba

prostovoljna, se bo vršila danes in jutri ob 9. dopoldne v Kapiteljski ul. št. 3, dvorišče. - Pozor, gospodinj!

Izjava.

Podpisana Bara Nemanč, pos. žena iz Božakovega št. 15, obžalujem, da sem žalila Jožeta Nemanča, posest. sina iz Božakovega št. 25, in se mu zahvaljujem, da je od tožbe odstopil. Bara Nemanč.

Kupimo

Staro pohištvo

dobro ohranjeno, za več sob, kupim. - Naslov v upravi lista št. 12.714.

Vrednostne papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Vsakovrstno

zlato kupnje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Radio

Radio

štiriceven, komplet in skoraj nov, zamenjam za dober pisalni stroj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.711.

Prodamo

Spalnice

moderne, kakor tudi razno drugo pohištvo, vedno v zalogi po najnižjih cenah. - Matija Andlovic, strojno mizarstvo, Komenskega ulica 34.

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladijska tla, cenc oddaja Fran Suštar, Doljska cesta. Telefon 2424

Dinamo generator, 6 PH, rabljen.

Lokomobil Wolff, 18-20-24 PH, prevozno. Hidravlično črpalko (Plunger Pumpe) Bencinski motor, 8 PH. Dieslov motor, 50 HP, znamke Man, Haneburg. Tovorni in osebni avto. Magacinski transportni voz »Trafero«.

Diro in konjsko opremo.

Dve težki vozni dvigalici. Stare vele in jermenice. Pletilni stroj. Kompressor. Parne ventile. Plinsko peč za kopalnico. Boiler s pečjo za kopalnico. Krožne škarje. Zagine stanice. Opalograf in kartotečno omaro.

Valjni mlin blizu Ljubljane

prodaja poceni Fr. Stupica, železnina Ljubljana, Gosposvetska 1

Peči na žagovino

najboljšega sistema in najbolj trpežne izdeluje in razpošilja na poskušajo brez vsakega rizika za stranko, ker plača tovarnino tja in nazaj trdka Rihard Jakelj - Slovenjgradec.

Med

cvetlični 1 kg . . . 17 Din
ajdov 1 kg . . . 15 Din
dobavlja v vsaki množini Mrak Valentin, čebelar v Notranjih Goricah, pošta Brezovica pri Ljubljani.

2 Singer šival. stroja

naprodaj po 1600 Din. - Poizvedbe pri upravnistvu Slov. pod št. 12.621.

Pes

čiste volčje pasme, naprodaj. Cernetova ul. 19, Šiška.

Najceneje kupite

Otomane . . . 550 Din
Vložke, tapec. . . 340 Din
Vložke, žične . . 130 Din
Madrace . . . 240 Din
Divane . . . 1500 Din
Linoleum, zavese, afrike, žima v zalogi E. Novak, Maribor, Slovenska 24.

Za pokončev. mrčesa

kakor ščurkov, miši in podgan nudim zajemčeno sredstvo po 12 Din. Preprodajalci imajo primeren popust. Razpošilja Lindič, Ljubljana, Komenskega 36.

Nov pisalni stroj

znamke »Mignon« naprodaj za 1200 Din. - Naslov v upravi lista št. 12.716.

Glasba

Kontrabas

kratek klavir, kromatično harmoniko in dobre gosli proda Turin, Celje.

Obrt

Proti izpadanju las

in boleznim lasišča je »Ines« edino uspešno sredstvo. 1 lonček 38 Din. »Ines«, Ljubljana, Merošova ulica 1.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje velenjskega hita in moke A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Za
za trb premozi
suha drva
ali koks
kličite tel. 2056
oz. naročite v
Wolfovi i pri
Dom. Lebin

Modroci

peresnice, otomane, divane (patent), fotelje, salonske in klubske garniture dobite najsolidnejše pri

SAJOVIC

Ljubljana, Stari trg 6

PLETENINE

na debelo! na drobno!
PLETILSKA ZADRUGA NA BREZNICI
p. Jesenice - Gorenjsko

Ali ste že
poravnali naročnino?

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem, da je gospod

Jože Jarm

posestnik, gostilničar in mesar

po kratki, mučni bolezni danes opoldne za vedno zaspal. — Pogreb draga pokojnika se bo vršil v petek ob 1/10 dopoldne na farno pokop. v št. Lovrencu. Št. Lovrenc, 5. novembra 1930.

Zalujoča soproga in otroci.

ZA NEGO OBRAZA IN KOŽE
DABITE SAMO

Odstranja

hrpavost,
rdečico
kože,
nareja
kožo
nežno
mehko

Uničuje

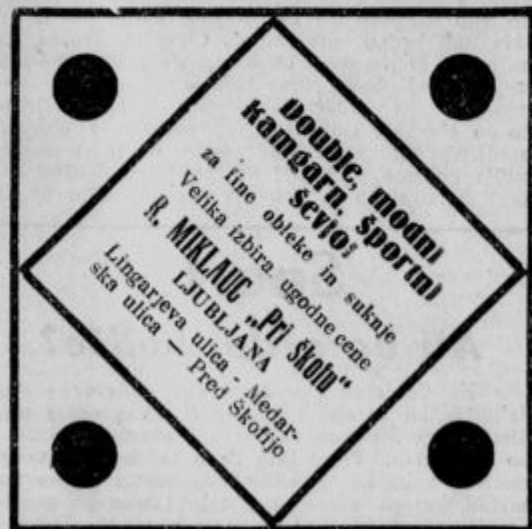
vse
pege
in
sojedce,
daje
lepo
polt

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Glavna zaloga

Dvorska drogerija Svet. Dj. Okanovića

Knez Mihajlova 49. BEOGRAD Telefon 7-56.

Jabolka
na debelo dobite pri
Gospodarski
zvezi v Ljubljani

Pomlačenje v 24 urah

je dosegla glasom zahvalnice gospa Dr. A. Praga: Onih 10 lončkov EROS-krema, ki ste mi jih poslali, sem morala dostopiti svojim znankam. Moj obraz je dober reklama za vašo kremo, kajti kljub svojim 49 letom sem lepa in mlada. EROS-krema odstranjuje naglo in zanesljivo mozoljčke, sojedce, bradavice, pege, rdečico, rujavje madeže. Solne pege. Janstvo: Denar se vrne, če ni uspeha. Cena 12 D; 3 lončki 25 D; 6 lončkov 40 D; Dr. Nik. Kemény, Košice C, pošt. predl. 1/E 25. Češko-Slovaška

Autotaksi M. Hočevar

Novo mesto-Kandila Telefon št. 18

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in

igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L.,

tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

Posvetovanje se je izpremenilo v živahno razpravljanje. Načrt finančnega ministra je bil jasen. Bil je duhovit in kakor vse duhovite stvari očarljivo priprosto.

William Chopper je prevzel nalogo, da s potrebnim prevladnostjo spravi to misel v evropski tisk. Bilo je potrebno, da zasebniki istočasno razmotrivajo v tisoč časopisih možnost, kako bi se otrsli ameriških dolgov. Od treh mesecev, ki jih je prvotno zahteval za izpeljavo te propagande, se je dal tiskovni minister pregovoriti na deset dni.

Lord Gashford je govoril:

»Nezmislno je, ako vozimo afriške surovine še-le v Anglijo in jih tu predelujemo. V Afriki moramo ustvariti vojno industrijo. V okolici velikih tovarn v Sambesiju in Kongu. Gospodje, smatram celo za možno, da se bo britska vlada preselila ob izbruhu vojne v Ekvatorijo.«

Tej novici je sledil potr molk. Angleška vlada naj zapusti britski otok, naj se izseli iz Londona. To je bilo po političnem običaju nekaj nezaslišanega.

Lord Gashford je to opazil in se je čutil dolžnega, da to pojasni.

»Našim vohunom se je posrečilo, da so odkrili načrt naših nasprotnikov. Ne morem ga označiti drugače kot peklenjski izrodek. Diktator je opremil del svojega zračnega brodograja z bombami, ki bi raztresle po zraku klice kuge in kolere.«

Vzkliki gnusa in zgražanja so se izvil iz ust vseh.

»To je podobno Stonardom,« je zaklical Vincent Rushbrook z rezkim glasom. »Naj kuga pobere njega samega.« Še-le čez nekaj minut je mogel lord Gashford nadaljevati:

»Ako premotrimo natančneje načrt, ni več tako nevaren. Vemo natanko, kateri deli brodograja so opremljeni z bombami. G. Naše zračne sile morajo ob otvoritvi sovražnosti v hipu napasti ta letala in jih uničiti, preden zastropijo britski otok. Ako se kljub temu posreči nekaterim, da pridejo do naše dežele, smo že poskrbeli za zdravniške odredbe v onem okraju.

»Še nekaj, gospodje« — govoril je stavke počasneje in povdarjal vsako posamezno besedo — »v tem slučaju se ne bi dalo preprečiti, da se prenesejo bolezni na celino.«

»Right or wrong, my country«, je polglasno izkustil Rushbrook in drugi so mrmrali za njim. Lord Gashford je polagoma, s poudarkom nadaljeval:

»Skupno trpljenje sklepa trdne vezi. Gospodje ... puščica bi se odbila na strelca ... to sem imel še povedati.«

Tri ure pozneje so izšla v nekaterih celinskih listih razmotrivanja o možnosti, kako bi se otrsli ameriških dolgov. Aparat Williama Choppera je bil že na delu.

DEL II.

In napočil je dan, ko so se v Linnaisu nemo obljeli trije možje. Dan, ko je bila izpopolnjena velika iznajdba.

Dnevi trudapolnega dela v delavnici so bili za njimi. Kar je sledilo sedaj, delo v delavnici, da zgra-

dijo priprave, je bila lahka telesna igra in duševni odhiti.

Glavno je bil dovršil Silvester. Ovire, ki so se zmerom pojavljale nenadejano, je premagal s svojim iznajditeljskim talentom. Če sta druga semintja glasno ali na tihem podvomila, je on zagrabil zadevo z nezmotnim zaupanjem od nove plati. Erik Truvor je opazoval to delo s skrbjo, kakaj Silvester telesno ni bil baš najkrepkejši. Zgodilo se je pač, da je moral položiti svoje roke na srce, ki mu je čezmerno bilo od veselja nad odkritjem, da je moral počivati nekaj minut, ko so mu klecnila kolena, preden je nadaljeval svojo borbo.

Po zadnji noči, ki jo je Silvester prečul ob delu, je odložil s srečno ponosnim smehljajem svoje pero. Oni, našel sem' zmagoslavnega znanstvenika, se mu je izvil z ustnic. Potem se je zgrudil in trdno, kakor mrtev zaspal.

Z nežnimi rokami sta položila spečega na ležišče.

Atma je stal tam na straži.

Erik Truvor ni zdržal dlje v ozkih prostorih. S prepornim srecem je planil na prosto, da bi sam in na prostem zbral svoje misli in pretehtal svoje načrte.

Misli in načrti nezaslišane drznosti, ki so se že tedne kuhali v njem, se trgali in se znova zgrinjali, so postajali jasnejši in dobivali pravo podobo. Ze je divjal celo uro skozi gozd in ni vedel, kako je bil zašel tja. Po strmi porasli rebri je šla pot navzgor. Grušč in kamenje ga je prisililo, da je hodil počasneje. Ko je dospel na vrh, je zajel sapo. Globoko pod njim je ležala reka. Njeno šumenje je le še zamolklo odmevalo. Goste megle so se vlačile po obronkih.